ԻՍ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5576 — ՄԱՅԻՍ 27/9 ՅՈՒՆԻՍ 1904 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 23 ՐԷՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1322 — ԻՍ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5576

درعلیه عدد غلطه ﴿ آره‌ولك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՕԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱՋԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ՅԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Յեղափոխ Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերադրուի

Յանձնումներու համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Անգլեւ-Ֆրանսական դաշնադրութիւնը բրիտանական Խորհրդարանին մէջ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ։ Կրնայ ըսուիլ թէ անօրինակ երեւոյթ մըն էր որ. զի այնչափ քիչ անգամ պատահած է տեսնել Խորհրդարանին երկու հակառակ կուսակցութիւններուն օր եւ է խնդրոյ վրայ միաձայն հաւանութիւն ունենալ, որ այս անգամի պատահարը նշանաւոր բան մըն էր։ Եւ այս պարագան ինքնին բաւական է բացատրելու թէ օրքան մեծ կարեւորութիւն ստացած է այն համաձայնութիւնը, որ Մանչի երկու կողմի ժողովուրդները իրար կը կապէ, տարիներէ ի վեր դիզուած վէճերը հարթելով եւ կիրքերը մարելով։ Հակառակ կուսակցութեանց սաստկութիւնն է անպատճառ քննադատել օրուան գահլիճին տարքը, օրքան ալ լաւ ըլլայ ան, քանի որ լաւէն լաւագոյնը կայ, զոր պահանջել միշտ կարելի է։ Դէթ ընդդիմադիրի դերը արդարացնելու եւ հակառակորդին գործը խնդելու համար։ Իսկ ներկայ պարագային մէջ Անգլիոյ Խորհրդարանին ընդդիմադիր կուսակցութիւնը այսպէս չվարուելով՝ կնքուած անգլիֆրանսական համաձայնութիւնը ազգին միահամուռ հաւանութեան արժանացած ըլլալը հռչակելու քաղաքական իմաստութիւն ունեցաւ։ Բնաւ տարակոյս չկայ թէ միեւնոյն կերպով պիտի վարուին այդ դաշնադրութիւնը նաեւ Ֆրանսայի Խորհրդարանին մէջ, որպէս զի աւելի պիտի չեղծուի անոր կարեւորութիւնը թէ՛ անգլեւֆրանսական յարաբերութեանց տեսակէտով եւ թէ՛ միջազգային նկատողութիւններով։

Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ անցեալները դաշնակ երեւան ելան երեսփոխաններուն թոյլ տեսնելուն դիրը, թէեւ նպաստաւոր եղաւ մը չունենալու դեռ։ Պէտք է դիտել թէ բովանդակ Եւրոպայի մէջ միայն անգլիական Խորհրդարանի անդամներն են որ ամբոխակն չունին եւ անձնուիրաբար կը ծառայեն։ Շատ անգամներ առաջարկուած է ուրիշ ազգերու օրինակին հետեւիլ բայց միշտ մերժուած է, սա սկզբունքով թէ, ազգին ներկայացուցիչ ըլլալու եւ անոր բարձրագոյն շահերը պաշտպանելու բարձր դիրքը պէտք չէ որ անարդ մամանայով գնահատուի, այլ ընդհանուրին վայելած համաբերութիւնը բաւական է, զայն փոխարինելու համար բարոյական վարձատրութեամբ, որ ըստ ինքեան անգին է։

Այլ որովհետեւ երեսփոխանական պաշտօնը ձրի եղած տանը հարստահարու միայն մատելի կը մնայ, մինչ շատ եւրեւելի աղաղներ կը զրկուին ազգին ծառայելու պատեհութենէն, առանց թաշակի չկրնալուն համար այդ պաշտօնը վարել, որ մանաւանդ իրեն վայելուչ կեանքով մը ապրելու համար շատ ծախքի կը կարօտի, ազատական եւ արմատական կուսակցութեանց պատկանող բազմաթիւ շրջանակներու մէջ երկար տեսնել է վեր փափաք կայ թաշակ մը սահմանել տալ երեսփոխաններուն, որպէս զի մի միայն հարուստներուն մենաշնորհ չըլլայ Խորհրդարանին մէջ բաղմելու պատիւը։ Ասոր հակառակ եղողներն ալ սա կ'ասուրկեն թէ թաշակը խոյժ մը պիտի ըլլայ, որով ոյնուհետեւ շատերը երեսփոխանական պաշտօնը ապրուստի միջոց մը պիտի ընեն իրենց եւ պիտի թելադրուին աւելի իրենց աթոռը պահելու կամ աթոռ մը ձեռք ձգելու շահասիրական տեսչէն, քան անշահախնդրաբար ազգին ծառայելու ազնիւ ոգիէն։ Ըսել է այս խնդրոյն թեր ու դէմ ունեցածները կան որ տակաւին կարելի չէ եղած համոզում գոյացնել ու մեծամասնութիւն չահել ի նպաստ ցարդ տիրող դրութիւնը փոխելու գաղափարին, այսինքն թաշակ սահմանելու առաջարկին։ Իսկ երբ մարդ հեռուէն անկողմնակալ կերպով դիտէ տ'դամ մը Ֆրանսայի սուլտանատանի վերջալ երեսփոխաններուն կատարած դերը, թ՝ աթոռ մը կորզելու կամ ունեցածը ձեռքէ չհանելու մասին, կը փարձուի իմանալ թ՝ Անգլիոյ պառլամանական տարրերուն՝ որանք չեն ուզեր թաղալ որ երեսփոխանական պաշտօնը չանու աղբիւր դառնայ կարգ մը անհատներու ձեռքը։ Ալ կ'ուզեն որ անոր բաղձացողը նախ ջանայ անկախ դիրք մը ապահովել իրեն եւ ապա լակ բարոյական գոհացում վայելելու իշխանի՝ անոր հետամտի առանց նիւթական ճղճիմ նկատումի։

* * * Գերմանիոյ մէջ շատ ուշադրութիւն գրաւեց իբրեւ ներքին խնդիր մը՝ որ իր տրամաքին վիճակին վրայ ալ կրնայ ազդեցութիւն ունենալ, Սաքսոնիոյ թագաւորին անցեալները խոսած մէկ ճառը, որով յայտնապէս դժգոհութիւն կը յայտներ գերման կայսրութեան յարաճուն ծախքերուն դէմ, եւ կը ծանուցանէր միանգամայն թէ չպիտի յօժարի միշտ համակերպիլ Պէրլինի քաղաքական հայեցքներուն, որանք կը տկարացնեն երկրին տնտեսական զօրութիւնը։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՏՈՄՍԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՍԵՌԻՆ ՀԵՏ

Խոստացայ ու պէտք է յարգեմ խոսքս։

Այս անուշ սկզբունքին ուժը կերպով մը տկարացած պիտի գտնէի իմ մէջս, եթէ խոստմնազանց գտնուէի, այնչափ ու սիր պատճառաբանութիւններու կարգ մը շարելով, Զեղի, սիրելիս. եւ ինչու «Զեղի» գլխագրով, մինչ նոյն կիմաթին տակ ծնած, նոյն ջրով ու նոյն հողի արտադրութիւններով սնած էակներ իրարմէ տարբեր հանգամանք կ'առնեն, երբ ժամանակը գանգ անկատ, բաժնէ. չեմ լսեար։ Ուրեմն նախկին յարգանքը ու անոր անուշ յիշատակը պահենք իրարու հանդէպ, առանց զիրար դուրեալու սահմանին անցնելու։

Խոստացայ՝ կը գրեմ ու պիտի գրեմ յաջորդաբար այս սիւնակներուն մէջ, ազնիւ Սիրոնուշ։ Այսօրուան նիւթս կ'ընտրեմ մեր շրջանակին մէջէն, ուր կ'ապրիմ այսօր — թէեւ ինձի ա'լ այնքան հաճելի, ընդդրկելով այն փոփուկ խընդիրը՝ որ մեր սեռին մէջ մեծ բարեփոխումներ առաջ բերելու միտում մը ունի։

Հոս կը զգամ թէ իմ պատկանած սեռս ստուգիւ ակ-որ է կազմով, եւ ճշմարտապէս գեղեցիկ է արտաքին մէջոցներով, կատարեալ խեղաթիւրում մը բնութեան կարգին ու անոր օրէնքներուն դէմ։ Ապրելու եղանակէս կ'եզրակացնեմ թէ հոս կին մը զարգացեալ նկատուելու համար, պէտք է հանդէսներ, վէպեր թղթակ. գեղեցիկ երեւնալու համար, պէտք ունի ժգուելու, գունաթափ ըլլալու. եւ ինքզինքը հրապուրելի ցոյց տալու համար, ամէն օր հիւանդ ըլլալ, բժիշկը ան ալցելուն ընել, եւ դեղագործի բժանորդ գրուիլ անհրաժեշտ պարագ մը նկատելու է։

Կնոջ յարգանքը հոս բարձր է, մենք հոս ընկերականութեան մէջ վերին տեղը կը գրաւենք, բազկաթոռներու դիրուկ ծոցը կը հանդիպինք, հանգիստ տալու մեր կնոջական քնքոյշ մարմնոյն։ Դարձեալ նախ խոսելու, խոսակցելու առանձնաշնորհումները մեզի կ'իյնան։ Ն'ամապէս ամէնէն առաջ մեզի կը հրամցուի գոնեաքը, իբրեւ եւ անուշեղէնը, եւ յատկապէս մեզի վերապահուած է օդերու գուշակութիւններ ընելը, անոր նպաստաւորաւ ոնպատ հանգամանքները վեր հանելով մեր կողմի վրայ ունեցած ազդեցութիւններովը, եւ այլեւայլութիւններու չրջանը ձեռք առնենք։

Կ'ուզէի որ դիտնայիր թէ ինչ է պալսական բարձր դասակարգի հայ կինը, անոր իրական արժանիքը, նուրբ ձիրքերը, որանք կրթութեան արդիւնք են կ'ըսեն դիրենք, ինչ որ քիչ մը քմծիծաղ կը պատճառէ ինծի։ Ա՜հ, կարծեմ, Սիրոնուշս, քիչ մը վիրաւորեցի այս վերջին «քմծիծաղ» բառովս չատ մը նուրբ սրտեր, որոնք կրթուած ըլլալու ստուգիւ յատկութեամբ սնած են։ Ֆեմինիզմի այս մանրառնդները իրենց հաւատոյ վարդապետութեան հանդանակը դեռ կարող չեն եղած չարադրել եւ ցոյց տալ այն մութ կէտերը, որով կինը գիտակցօրէն կը պահանջէ իրաւունք մը իր գործունէութեան մէջ։

Ես ոչ ոքի որ կը տեսնեմ՝ յախուռն գործունէութիւն մըն է սա։ Անգամ մը որ կին մը իր տանը սեմէն դուրս փնտռէ իր հաճելի զբաղումները, ա՛լ մնաց բարով այն հոգածութիւնը, որով կը գուրգուրայ իր ընտանեկան յարկին վրայ, կ'ասի հոսի այն պարկեշտութիւնը որ իր դէմքին գեղեցկութեան յատկանիշն է, եւ այն ընտին ամօթխածութիւնը, որով կը կարմրին այտերը՝ վարդին ընտաւոր գոյնովը։

Սիրելիս, ֆեմինիզմ ըսի եւ անցայ, առանց անդամ մը վերադառնալու սա ըմբռնումին զոր կը պահեն հոս կիները իրենց մասին, քիչ մը անխախտ հաւատքի պէս։ Ենթադրէ թէ գաւառացի պարկեշտ կին մը, որ դիտակից է իր բարոյական պարաքներուն՝ ամենարարձր իտէալով եւ թէ քիչ չատ յաճախած է վարժարան, թաղաքի, գրչի հետ բաւական մը ընտելացած է եւ «կրթեալ» մակդիրը կը կրէ իր մկրտութեան անունին քով, օր մը ուզէ ջնջել այն անգիր հանգանակին բովանդակութիւնը, որով կինը իր տունին կապուած է, իսկ այրը՝ խանութին։

Ասիկա յանդգնութիւնէ աւելի բան մըն է գաւառացիներու համար, որանք արհամարհանքի սուր ակնարկներով, պախարակելի պիտի ընեն զայն ամէնուն։ Եթէ կ'ուզես, սիրելիս, մէկ խոսքով բացատրութիւնը այն բառին, որ կանոցի բառարանին դատակնիքն է սա։ Ֆեմինիզմը, մեր «զիւլի Հոռովին» մէկ կրթեալ դասակարգն է։ Ռամիկ հոս մը կը կրէ իր վրան, բայց ինչ որ ալ ըլլայ, ճշմարտութիւն ըլլալէ չի դադրիր. մտածէ թէ այս կարծիքը յայտնող իսկ նոյն սեռին կը պատկանի, որ սարսուռ եւ կերպով մը իսկ ինքզինքը ընկճուած կը տեսնէ արդար եւ խղճամիտ խոսաւանութիւն մը ընելու։ Մտածէ որ մեր սեռին հետ սերտ առնչութիւն ունեցող փոփուկ արհեստներուն եւ զբաղումներուն տիրանալէս յետոյ, այսօր ձեռք կը զարնենք նաեւ այնպիսի կոյս արհեստներու, որոնց դէմ ընութիւնը ինքնին կը մաքառի եւ մեզ բնութիւնի կ'ընէ բարոյապէս եւ մարմնապէս։ Կը տիրեմ գրագիտուհին, բայց ոչ կին գրաչարը, կին մեքենավարը. կը յարգեմ բժշկուհին որ կանանց կ'ալցելէ, ա՛յլ թէ կին ճարտարապետը, կին գործաւորը, որ կամրջակներու խարխալ բարձակներուն մագլցել կը ջանայ ծանր բեռներու տակ կքած, ընկճած։

Տամսիս վերջակէտը դնելէ առաջ, կը յարդարեմ որ քու սեռիդ պաշտպան եւ ջատագով ըլլաս, բայց ոչ ծայր ատիճան, որպէսզի կրկնել չտաս քու վրդայրերուն այն երդիծէլից պաշտպանողականը թէ «մենք ասոնք նստինք ձեզի տաք կերակուր պատրաստելու, ձեր վրան գլուխը հոգալու, խնամելու, ձեր զաւակներուն օրորոցը շարժելու եւ գուբ իկէք չուկայ, ծախեցէք, գնեցէք, տուէք, առէք առանց իրարանցումի մէջ չափազանցութիւն դնելու։»

Ներողութի վրայ ուրիշ առթիւ։

ՄԱՌԻ ԱԼԵՀԵՐ

ՌՈՒՍ ԶՕՐԱՎԱՐ ԼԻՆԻԷՎԻՉ

ԱՆՃԱՌԱԿ ԸՆԹԵՐՑԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐ. Մ. ՃԻՒՀԷՐԵԱՆԻՆ

Արեւելքի 5565 թիւին մէջ կարդացի ձեր «Գրական անճառակութիւն» վերնագրով յօդուածը։ Այս յօդուածին մէջ մեր համոյնքին օգտակար եւ լուրջ գործերու ընթերցանութեան ճաշակ չունենալը, այլ մանաւանդ վէպերու եւ իրական օգտակարութիւնէ զուրկ գրուածներու սիրահար ըլլալը մատնանիշ կ'ընէք։ Մասնաւորելով ձեր խօսքը, մեր ասկէ առաջ տարի առաջ թարգմանելով ի լոյս ընծայած «Կրթութիւնը օրօրոցէն պարտի սկսիլ» գրքին վրայ, ասոր գնչէ չորս հարիւր ընթերցող չունենալը ցաւալի կը գտնէք։

Մեր համոյնքը արդէն ո՞ր բանին մէջ ճաշակ ունի որ գրականութեան մէջ ալ պիտի ունենար։ Մենք փոխանակ մեր ճաշակը զարգացնելու, ագեղը, կեղծն ու սուտը կը մշակենք։ Ճաշակի այս յառաջդիմին մէջ գրողները, ըստ իս, պատասխանատու են։ Մեր հեղինակները, թարգմանիչներն ու հրատարակիչները ընթերցասէր հասարակութեան այս յառաջ ճաշակը մշակել նկրտած են խենթ ու խելառ վէպեր, անպատակ գրուածներ հրատարակելով անոր, սա առարկութեամբ թէ լուրջ գործեր ընդունելութիւն չեն գտներ, օգտակար գիրքեր բաշխիլ ընթերցողներ չեն ուզեր, հետեւարար՝ ըսել կ'ուզեն՝ ինչ որ կը կարդացուի անոյգ հետաքրքրութեամբ, զայն պարտին ներկայացնել ընթերցող հասարակութեան։ Սակայն ամենէն առաջ, մանաւանդ մեզի պէս համոյնքի մը համար, պէտք էր օգտակարը նախընտրել։ Նախ հացը պէտք էր ճարել. կարկանդակը հացի խնդիր է։ Մաղթենք որ մեր գրողները իրենց գիրքերը վեր բռնեն հասարակութենէն, չառաջնորդուին անոր յոռի ճաշակէն, այլ ճաշակ երը ազնուացնելու ջանադիր ըլլան։

Դալով մեր թարգմանած գրքոյկին, քիչ ծախսեր է կամ ա՛չ, մեր հոգը չէ, զի մեր նպատակը դրամ շահիլ չէր զայն հրատարակելով, այլ՝ ինչպէս Յառաջաբանին մէջ ալ գրած ենք՝ ամէն բանէ առաջ, նպատակ ունէինք օգտակար ծառայութիւն մը մատուցանելու համար մեր համոյնքին։

Ուրախ ենք որ այս գիրքը ճշմարտապէս գնահատողներ ունեցած է։ Բազմավեպի մէջ հայ-հռոմէական վարդապետ մը ինքնաբերաբար գրած էր երկոյն գրադատական մը, որուն մէջ ծանրացած էր սա կէտին վրայ թէ արդարեւ խիստ լաւ ընտրութիւն մը ըրած էինք, կենսական պէտքի մը գոհացում տալու ալեւ ալեւ։ Երկրորդը հայ-լուսաւորչական վարդապետ մըն էր, որ գնահատելով զայն յատկապէս յանձնարարած էր ծնողաց ուշադիր ընթերցման, իբրեւ ան-խալ ուղեցոյց նոր սերունդին հիմնական կրթութեան եւ դաստիարակութեան համար։

Մեզի համար այս գնահատականները կը բաւեն իբրեւ վարձատրութիւն մեր ծառայութեան։ Լաւ գործի մը պատճառած հոգեկան հաճոյքը մեզի համար ամէն բան կ'արժէ արդէն։

Վ. Գ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ԱՆՏԵՂԻ ՎԱՎԱՇՈՒԹ ՄԸ

Քննադատութիւնը համաձայնակ մը երեւոյթը առած է մեր մէջ։ Բացէք մեր ամենօրեայ թերթերը եւ ուշադիր հետեւցէք գրուած յօդուածներուն. իսկոյն պիտի համոզուիք թէ ճշմարտութիւն մըն է մեր ըսածը։ Մեր գրողները եւ խմբագիրները ճշմարիտ հաճոյք մը կը զգան ամէն բան քննադատելու, նոյն իսկ երբեմն իրենց ձեռնտաութենէն վեր նիւթեր։

Ընդհանրապէս համայնքի հովեր առած են այդ կարգի քննադատները. նոյն իսկ չեն քաշուիր մասնագիտական խնդիրներու մէջ քիթերնին խոթելու, խախուտ կարծիքներ յայտնելով ու անիմաստ վճիռներ արձակելով։ Երեկուան դպրոցականը կամ բաղմամեայ փորձառութեամբ (՞) օժտուած խմբագիրը հաւասար նախանձայուզութեամբ կը մրցին իրարու հետ, անտեղի քննադատութիւններ ընելու համար։ Նոյն իսկ օրն ի բուն տիրացուական խնդիրներու մէջ թարթափող բրածոյ միաքեր կը ճառեն մասնագիտական ու արուեստական խնդիրներու վրայ, առանց վախնալու որ ծաղրելի կը դառնան։

Հարկ կա՞յ կրկնելու թէ քննադատ մը լաւ մը տիրացած ըլլալու է իր նիւթին, անոր վրայ խոսելէ առաջ։ Բայց ա՜նկ բան չկայ մեր մէջ։ Ամէն գրող ազատ կը զգայ ինքզինքը, չգիտցած բաներուն վրայ ճառելու։ Թատերական կեանքէ չհասկցողը թատերական քննիկ կը դրէ ու դերասաններուն թերութիւնները կը քննադատէ. մանկավարժութեան ալբեւբէնը չգիտցողը կրթական խարհուրդներ կուտայ. ճարտարապետութեան ու արուեստի տարբերական ակզբունքներուն անտեղեակ մէկը չինուածքներ քննադատելու կ'ելլէ տգիտարէն։ Ասիկա ցաւալի իրողութիւն մըն է, որ հետզհետէ ծաւալուն հանգամանք կը ստանայ։ Ասոր մէկ խոսուն ապացոյցը կ'ուզե՞ք։

Այս օրերս, քննադատելու մարմաջէն բռնուած են առաւուն եւ իրիկուան թերթերու երկու խմբագիրներ։ Ատոնք անտեղի վէճերու մը կը հանեն Ազգ. Հիւանդանոցի չէնքին շուրջը, զայն կառուցող ճարտարապետը ձաղկելու անհկնելի դիտումով։ Բայց իրենց փաստերը անուժ ու բաներ են եւ ջիրոյ կը հակասեն։ Իրենց փաթթն է որ խղճամիտ ու կարող հայ ճարտարապետի մը լաւագոյնը կը խաթարեն անիրաւ դատափարումներով։

Այդ քննադատները կ'ըսեն թէ Ազգ. Հիւանդանոցի չէնքը լաւ չէ կառուցուած եւ իբր փաստ առաջ կը բերեն թէ հիւանդանոցը օդհան գործիք չունի, թէ հեմիլեները կը հոտին. այս երկու ճշմիտ փաստերը բաւ կը համարուին իրր թերի համարելու չէնքը մը, եւ ճարտարապետը դատապարտելու։ Թերեւս վաղն ալ ելլեն ըսեն թէ սանդուխները ու դուռները ոտեւ են, կամ տախտակամածը ծուռ չինուած է. ծիծաղելի չէ՞։

Մնաց որ, այդքան յեղեղուած առողջապահական նորագոյն պայմանները ինչ կրնան ըլլալ. մասնմնչ հիւանդը փրկելու հրաշագործ զօրութիւնը ունի՞։ Առողջապահական վերջին ու նորագոյն դրութեամբ չինուած չըլլալուն համար, մեր տուներուն մէջ հիւանդները չ'ունենար մրթէ։ Առաւ լոյս ու մաքուր օդ, լաւ կլիմայ ունեցող վայրի մը մէջ, բաւ չ'ան հիւանդին։ Ու ասիկա պ'աք եղածէն աւելի կայ Եկեղեցւոյն Հիւանդանոցին մէջ։ Կարծենք թէ մինչեւ հիմա հրատարակուած Հիւանդանոցին բժշկական տեղեկագիրներուն մէջ ըսուած չէ թէ հիւանդները խաբ խաբ անդիր ալ. խարհ կը չուեն. չէնքին առողջապահական թերութեանց պատճառաւ։ Ներքին մասը մուր թերութիւններ միշտ կրնան երեւան ելլել ո՞ւ եւ է չէնքի մէջ, անոր կառուցումն յետոյ։ Եւ արդէն Հիւանդանոցի չէնքը կառուցանող հայ ճարտարապետը մասամբ թերի ձգած է զայն, ծագած անհամաձայնութեանց պատճառաւ։

Դալով մայրաքաղաքիս միւս Հիւանդանոցներուն, չենք կրնար հաստատել թէ ինչ անվնաս ու հաւանութիւններ ունին. մեռեալներ հոն յարձիրնի կ'առնեն, թէ հիւանդները հրաշքով կը բուժուին։ Իրաւ որ մարդ բաւական մրմիտ ըլլալու է բժիշկներու ամէն չարլաթանութեանց ականջ կախելու համար։

Մեր ընդդիմախօսները հեգնական չեշտով մը կ'ուելեղեն թէ Ազգ. Հիւանդանոցը ամուր եւ հաստատուն չէնք մը է։ Հապա ինչ կ'ուզեք որ ըլլար. սա՝ թերութիւն է եղեր։ Հիւանդանոց մը ա՛չ վիպա եւ ոչ ալ դղեակ մը, որպէս զի ճարտարապետը ա՛նոր վրայ թափէ իր գեղեցկագիտական բովանդակ ճաշակը, գեղեցիկ չենք մը երեւան բերելու համար։

Շատ դիւրինէ դատապարտել անձ մը, երբ ան չատանց հեռացած է այս ալխարէն։ Ո՞վ պիտի ասուգէր տարիներ առաջ պատճառած անցքեր։ Բաւ է որ մարդ երեւակայութիւն ըսուած բանը ունի. ատոնք դիմելով կրնայ քիմին տեսակցութիւններ յերիւրել եւ հնթակային բերնին մէջ դնել անանկ իսոքեր, որոնք չեն ըսուած բնաւ։ Ո՞վ պիտի ուզենայ այդ խղճահարութիւնը։ Մեր երկու համայնագէտ ու խղճամիտ խմբագիրները (՞) ամէն ճիգ կը թափեն՝ վարկը կասրելու համար հայ ճարտարապետի մը, իբր հասարակ արհեստաւոր ցոյց տալով զայն։ Ու խորհիլ թէ այդ ջուխտ մը խմբագիրները ամէն գովեստ չուալած են ժամանակին։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (82)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԻՇԱԿԵՐ ՄԱՐԴԸ

Դ.

ՀՐԱՃԵՇՏԻ ՈՂՋՈՅՆՆԵՐ

ԵԹԷ երբեք, Իվօն, նոյն իսկ ամօթխածութեան պատճառաւ, ստիպուած էր այդ մտերմութենէն հեռու ապրելու, միեւնոյն ամօթխածութիւնը պիտի բռնադատէր երկու ամուսինները, իրենց սիրոյ խոսքերուն վրայէն լռութեամբ անցնելու, իրենց խոյանքները զսպելու, Իվօնի առջեւ, որուն տեղ տուած էին իրենց ընտանեկան յարկին մէջ, քիչ մը անխորհրդաբար։

Իվօն իսկոյն ըմբռնեց այս կէտը եւ սկսաւ տառապիլ։ Կը խորհէր թէ լաւագոյն բան մը ըրած պիտի ըլլար, մեժելով իր բարեկամներուն հրաւէրը։ Այս պահուս կը զգար թէ նեղութիւն կը պատճառէր, մանաւանդ որ այդ նեղութիւնը թէ՛ բարոյական եւ թէ նիւթական էր։

Իվօնը ընդունելու համար, այդ երկու սենեակով յարկաբաժին մէջ, անոնք ըստիպուած էին նեղուիլ։

Արդ՝ երեք սենեակի պէտք կար. մէկը նորապսակ ամուսնի համար. երկրորդ մը՝ տիկին Ռէ՛նկոյի համար, իսկ երրորդ մը՝ Իվօնի համար։ Մինչդեռ երկու հատ սենեակ կային։

Ո՞վ զրկուած էր։ Մայրը ապահովաբար։ Ընտանիքներու մէջ միշտ այսպէս եղած չէ՞։ Անկարող ըլլալով ալլապէս գործելու, բարի կամեցողութեան պակասի կամ հաճոյատրութեան պատճառաւ. ծնողքներ կը զրկեն ինքզինքնին, ի նպաստ իրենց զաւակներուն։

Ուստի բարի տիկին Ռէնկո իր սենեակը տուած էր Իվօնի։

Պառաւ խանութպանուհին իրեն հաւատ մատնմամբ մը դրած էր սրտին մէջ, ծալլուած տեսակն. ամէն իրկունն կը բանային զայն եւ առաւն կը գոցէին, կուսէ ծածկոյթի մը տակ պարակելով զայն։

Բարեբախտաբար, տաք ըլլալուն, պէտք չկար վառարանի։ Տիկին Ռէնկո վարժուած չըլլալով ծառայ գործածելու, ան վերակացու եւ խնարարուհի եղած էր։

Իրաւ է որ չէին գանգատեր այս մասին։ Պառաւ խանութպանուհին փոքառու էր առանին գործերու մասին, եւ խնարարական արուեստին մէջ վարպետ, զոր կ'ուզէր իր հարսին սովրեցնել։

Ոչ օք պիտի կրնար աւելի խելացի տնտեսութիւն մը ընել, հայթայթիչներուն քով գտնել ընտիր ապրանքներ եւ լաւագոյն նպարեղէններ։ Կանխիկ առուստաբ ընելուն համար, թաղին բոլոր վաճառատուները կը պատէր եւ կը լսուէր վէպեր, անպատակ գրուածներ հրամցնելով անոր, սա առարկութեամբ թէ լուրջ գործեր ընդունելութիւն չեն գտներ, օգտակար գիրքեր բաշխիլ ընթերցողներ չեն ուզեր, հետեւարար՝ ըսել կ'ուզեն՝ ինչ որ կը կարդացուի անոյգ հետաքրքրութեամբ, զայն պարտին ներկայացնել ընթերցող հասարակութեան։ Ա՜կայն ամենէն առաջ, մանաւանդ մեզի պէս համայնքի մը համար, պէտք էր օգտակարը նախընտրել։ Նախ հացը պէտք էր ճարել. կարկանդակը հացի խնդիր է։ Մաղթենք որ մեր գրողները իրենք զիրենք վեր բռնեն հասարակութենէն, չառաջնորդուին անոր յոռի ճաշակէն, այլ ճաշակ երը ազնուացնելու ջանադիր ըլլան։

Դալով մեր թարգմանած գրքոյկին, քիչ ծախսեր է կամ ա՛չ, մեր հոգը չէ, զի մեր նպատակը դրամ շահիլ չէր զայն հրատարակելով, այլ՝ ինչպէս Յառաջաբանին մէջ ալ գրած ենք՝ ամէն բանէ առաջ, նպատակ ունէինք օգտակար ծառայութիւն մը մատուցանելու համար մեր համայնքին։

Ուրախ ենք որ այս գիրքը ճշմարտապէս գնահատողներ ունեցած է։ Բազմավէպի մէջ հայ-հռոմէական վարդապետ մը ինքնաբերաբար գրած էր երկոյն գրադատական մը, որուն մէջ ծանրացած էր սա կէտին վրայ թէ արդարեւ խիստ լաւ ընտրութիւն մը ըրած էինք, կենսական պէտքի մը գոհացում տալու ալեւ ալեւ։ Երկրորդը հայ-լուսաւորչական վարդապետ մըն էր, որ գնահատելով զայն յատկապէս յանձնարարած էր ծնողաց ուշադիր ընթերցման, իբրեւ ան-խալ ուղեցոյց նոր սերունդին հիմնական կրթութեան եւ դաստիարակութեան համար։

Մեզի համար այս գնահատականները կը բաւեն իբրեւ վարձատրութիւն մեր ծառայութեան։ Լաւ գործի մը պատճառած հոգեկան հաճոյքը մեզի համար ամէն բան կ'արժէ արդէն։

Վ. Գ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ԱՆՏԵՂԻ ՎԱՎԱՇՈՒԹ ՄԸ

Քննադատութիւնը համաձայնակ մը երեւոյթը առած է մեր մէջ։ Բացէք մեր ամենօրեայ թերթերը եւ ուշադիր հետեւցէք գրուած յօդուածներուն. իսկոյն պիտի համոզուիք թէ ճշմարտութիւն մըն է մեր ըսածը։ Մեր գրողները եւ խմբագիրները ճշմարիտ հաճոյք մը կը զգան ամէն բան քննադատելու, նոյն իսկ երբեմն իրենց ձեռնտաութենէն վեր նիւթեր։

Ընդհանրապէս համայնքի հովեր առած են այդ կարգի քննադատները. նոյն իսկ չեն քաշուիր մասնագիտական խնդիրներու մէջ քիթերնին խոթելու, խախուտ կարծիքներ յայտնելով ու անիմաստ վճիռներ արձակելով։ Երեկուան դպրոցականը կամ բազմամեայ փորձառութեամբ (՞) օժտուած խմբագիրը հաւասար նախանձայուզութեամբ կը մրցին իրարու հետ, անտեղի քննադատութիւններ ընելու համար։ Նոյն իսկ օրն ի բուն տիրացուական խնդիրներու մէջ թարթափող բրածոյ միաքեր կը ճառեն մասնագիտական ու արուեստական խնդիրներու վրայ, առանց վախնալու որ ծաղրելի կը դառնան։

Հարկ կա՞յ կրկնելու թէ քննադատ մը լաւ մը տիրացած ըլլալու է իր նիւթին, անոր վրայ խոսելէ առաջ։ Բայց ա՜նկ բան չկայ մեր մէջ։ Ամէն գրող ազատ կը զգայ ինքզինքը, չգիտցած բաներուն վրայ ճառելու։ Թատերական կեանքէ չհասկցողը թատերական քննիկ կը դրէ ու դերասաններուն թերութիւնները կը քննադատէ. մանկավարժութեան ալբեւբէնը չգիտցողը կրթական խարհուրդներ կուտայ. ճարտարապետութեան ու արուեստի տարբերական ակզբունքներուն անտեղեակ մէկը չինուածքներ քննադատելու կ'ելլէ տգիտարէն։ Ասիկա ցաւալի իրողութիւն մըն է, որ հետզհետէ ծաւալուն հանգամանք կը ստանայ։ Ասոր մէկ խոսուն ապացոյցը կ'ուզե՞ք։

Այս օրերս, քննադատելու մարմաջէն բռնուած են առաւուն եւ իրիկուան թերթերու երկու խմբագիրներ։ Ատոնք անտեղի վէճերու մը կը հանեն Ազգ. Հիւանդանոցի չէնքին շուրջը, զայն կառուցող ճարտարապետը ձաղկելու անհկնելի դիտումով։ Բայց իրենց փաստերը անուժ ու բաներ են եւ ջիրոյ կը հակասեն։ Իրենց փաթթն է որ խղճամիտ ու կարող հայ ճարտարապետի մը լաւագոյնը կը խաթարեն անիրաւ դատափարումներով։

Այդ քննադատները կ'ըսեն թէ Ազգ. Հիւանդանոցի չէնքը լաւ չէ կառուցուած եւ իբր փաստ առաջ կը բերեն թէ հիւանդանոցը օդհան գործիք չունի, թէ հեմիլեները կը հոտին. այս երկու ճշմիտ փաստերը բաւ կը համարուին իրր թերի համարելու չէնքը մը, եւ ճարտարապետը դատապարտելու։ Թերեւս վաղն ալ ելլեն ըսեն թէ սանդուխները ու դուռները ոտեւ են, կամ տախտակամածը ծուռ չինուած է. ծիծաղելի չէ՞։

Մնաց որ, այդքան յեղեղուած առողջապահական նորագոյն պայմանները ինչ կրնան ըլլալ. մահմնչ հիւանդը փրկելու հրաշագործ զօրութիւնը ունի՞։ Առողջապահական վերջին ու նորագոյն դրութեամբ չինուած չըլլալուն համար, մեր տուներուն մէջ հիւանդները չ'ունենար մրթէ։ Առաւ լոյս ու մաքուր օդ, լաւ կլիմայ ունեցող վայրի մը մէջ, բաւ չ'ան հիւանդին։ Ու ասիկա պ'աք եղածէն աւելի կայ Եկեղեցւոյն Հիւանդանոցին մէջ։ Կարծենք թէ մինչեւ հիմա հրատարակուած Հիւանդանոցին բժշկական տեղեկագիրներուն մէջ ըսուած չէ թէ հիւանդները խաբ խաբ անդիր ալ. խարհ կը չուեն. չէնքին առողջապահական թերութեանց պատճառաւ։ Ներքին մասը մուր թերութիւններ միշտ կրնան երեւան ելլել ո՞ւ եւ է չէնքի մէջ, անոր կառուցումն յետոյ։ Եւ արդէն Հիւանդանոցի չէնքը կառուցանող հայ ճարտարապետը մասամբ թերի ձգած է զայն, ծագած անհամաձայնութեանց պատճառաւ։

Դալով մայրաքաղ

Հիւանդանոցի չէնքը կառուցանող ճարտարապետին նկատմամբ, ինչ որ արդեւք չէ եղած հիմա բոլորովին մոռնալու իրենց երբեմնի դրուատիքները։

Երբ մարդ իր ձեռնհասութենէն վեր նիւթերու վրայ յոխորտան դատուիներ կ'ընէ, բնական է որ այս հակառակորդ դիրքերուն մէջ կ'իյնայ, երկիւղ ըրուատոնը այսօր պատրաստելով։

Հիմա Հիւանդանոցին Գ. թեւը շինուելու վրայ է։ Ճիշդ յարմար առիթը ներկայացած է, որպէսզի մեր բանգէտ խմբագիրները իրենց խորհուրդները չի զլանան, այն թեւը առողջապահական վերջին դրութեամբ շինելու համար, քանի որ այնքան հետամուտ են բժշկական եւ ճարտարապետական յառաջդիմութեանց։

Պարոնեան, կռռելով յեսոյ ծագելիք վիճաբանութիւնները ու անհամաձայնութիւնները Հիւանդանոցի նորակառոյց չէնքին նկատմամբ, խորհուրդ տուած էր ազգին բոլոր դատակարգերու ներկայացուցիչներէն կազմուած յանձնաժողով մը անուանել, թեր ու դէմ կարծիքները իմանալու, եւ ըստ այմմ նոր չէնքը կառուցանելու համար։ Եւ այսօր կ'երկանեմայ այդ դաշտութիւնը։ Ճարտարապետութեան այրերէնը չգիտցող հրապարակագիրներ, քմահրն քննադատութիւններ կ'ընեն, կարծելով թէ Երուսաղէմի հայուհական խնդիրը յուզելու կամ քաղաքական տեսութիւն մը գրելու պէս բան մըն է չէնքի մը ճարտարապետութիւնը քննադատելը։

ՊԱՐԻԿ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱԲՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Լիաօ-Թունկի բերակղզիին մէջ։ — Բորթ-Արթուր — Երկու կողմին շարժումներ։

Տարտամ ծանրութիւններ միայն կան, կ'ըսէ Թան, նոր ճակատամարտի մը վրայ որ Լիաօ-Թունկի մէջ կատարուելիք է եղեր Նա-Ֆան-Ճան հարաւային կողմը, բայց այդ իրողութիւնը հաւանական կը նկատուի, ընդհանուր կացութենէն եւ նախորդ օրերու լուրերէն դատելով։ Կ'երեւայ թէ Ռուսները չուզեցան մը ծագրած են դէպի Բորթ-Արթուր։ Զինուորական նուազ կարեւոր այդ տրօրումը, որ հակառակ է, կ'ըսուի, Բուլատովքին զօրավարին տեսութեանց, սկզբունքով, երանուն հաղար զինուորներու կռիւ պիտի գործադրուէր։ Անհաւանական չէ որ այդ զինուորները Բայ-Բինկէն անդին երթան եւ անոնց յառաջապահները Վա-Ֆան-Եու հասած ըլլան։ Ճապոնեան ալ իրենց կողմէ պէտք էր որ զգուշաւորային թշնամին գլխաւոր ոյժերուն մէկ մասին այդ միջամտութիւնը դէմ։ Նոյն իսկ Ճապոնները այդ մասին տեղեկութիւն ալ առած չըլլային, լրագրական հրատարակութիւնները բաւական էին զանոնք արթուն պահելու, եւ արդէն ամէն պարզ ղղմատիքը կը պահանջէր որ Բուան-Թանկ չմնան իրենց հաւէն կողմը չպաշտպանած եւ երկու կրակի միջտեղը մնալու վտանգին դէմ երաշխաւորութիւն մը ձեռք չբերած։ Այդ նկատմամբ կ'ալդրացնէ անոնց կողմէ զօրամասի մը կամ զօրաբանի մը ճամբայ հանուիլը երկու ճամբով՝ Բորթ-Արամանն եւ Բի-Ցէ-Ուէյէն դէպի Բայ-Բինկ։ Պայտնական հեռագիրներու հաղորդած տեղեկութիւններով կարելի եղաւ քալ առ քալ հետեւիլ այդ զօրամասերուն յառաջխաղացութիւնը։ Մարիս 24ին Բուրաթքին զօրավարը հեռաւեալ կէտերով կը սահմանէ ոչխարագրական այն չրջագիծը, որուն մէջ կը գտնուէր։ — Զաւանի-Զէ՝ Ցու-Զէուէն 14 քիլոմէթր դէպ ի հարաւ։ երկաթուղիի վրայ կէտ մը՝ Ուա-Ֆանկ-Թիէնէն 8 քիլոմէթր դէպ ի հարաւ։ Սան-Ցա-Թաւն՝ Ուա-Ֆանկ-Թիէնէն 17 քիլոմէթր դէպ ի արեւելք, Բի-Ցէ-Ուոյի ճամբուն վրայ։ Մարիս 27ին եւ 30ին Ճապոնները փոքր ընդհարումներ կը կատարէին Ռուսներուն հետ՝ Վա-Ֆան-Կուի չրջակայքը՝ այն տեսակ տեղ մը որուն համար Թաքիոյէն հեռագիր մը ծանոյց թէ Լի-Ցա-Թունկն է։ Այդ տեղը, Ցու-Զէու-Հօ գետակին հարաւային կողմն է, ուր վերոգրեալ ենթադրեալ ճակատամարտը կատարուած ըլլալու է եւ թէ երկու կողմերուն հպումը աւելի սեղմ կերպով տեղի ունեցած է՝ նոր ճակատամարտի մը հետեւանքով։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Պատարտումը։ — Դաւանան հետեւանքներ, — Ճապոնցիներուն ծրագիրը։

Կոյուա կ'ըսէ թէ Ռուսներուն նահանջը դէպ ի Բորթ-Արթուր՝ ցոյց կուտայ այդ տեղին պաշարման սկզբնաւորութիւնը։ Ի՞նչ պիտի ընեն Ճապոնները, կը յարէ նոյն թերթը։ Մինթ իրենց զինուորները պիտի մղեն անմիջական յարձակումի մը որ հազարաւոր զինուորներու կորուստին պատճառ պիտի ըլլայ, առանց նոյն դիրքը կարենալ գրաւելու։ Կ'ըսուի որ Ճապոնները որոշած են չուռալ գործել եւ քառասուն հազար հոգի զոհել՝ Թաքիոյէն եկած բարձրագոյն հրամանի մը հնազանդելու համար։ Բորթ-Արթուրի գրաւումը Ճապոնցիներուն զինուորական համբաւին համար այնքան կարեւոր հետեւանքներ կրնայ ունենալ որ զարմանալի պիտի չթուի զօրավարներուն ամապարանքը՝ այդ բարձրագոյն հրամանը գործադրելու մասին։ Կարելի է հարցնել թէ նկատողութեան առնելով քանի մը ամիսներ տեւող երկարատեւ պաշարումի մը հետեւանքները, մինթէ նիւթական առաւելութիւն մը չկայ՝ այդ ձեռնարկը փութացնելու համար։ Դրամի եւ մանաւանդ ժամանակի խնայողութիւն պիտի ըլլայ, ինչ որ շատ կարեւոր է Ճապոնցիներուն համար։ Մարդու խնայողութեան գալով, ատիկա ալ իրական է, վասն զի պաշարումի մը առեն բաւական մարդ զոհ կ'երթան առաջիկայ հիւանդութեանց, որոնք անպատճառ կը ծագին։ Զարմանալի պիտի չըլլայ, կ'ըսէ Կոյուա, երբ Ճապոնները չուտով խոյանան Բորթ-Արթուրի վրայ յարձակելու եւ դիմադրէ կամուրջ մը կազմելու՝ բերդէն վերմագլցելու համար, ինչպէս եղած է ուրիշ տեղեր։ Նոյն թերթը կ'ըսէ. — « Շարլ Բ.էն ի վեր կը գտնեն գրանական կառաղութիւնը. քիչ ատենէն կարելի պիտի ըլլայ «Ճապոնական կառաղութիւն» ըսել, այնքան շատ կը նմանին Գրանացիներուն այդ քաջերը։ Եթէ Բորթ-Արթուր գրաւուի, ալ եւս գոյութիւն չունի այն ապաստանարանը որ Պալթիկի ռուսական նաւատորմին համար ապահովուած է Դեղէն ծովի մէջ։

ՃԱԲՈՆ

Նաւային զօրաւիւնը։— Ճաբոնցի բանպան։— Եւրոպական հեղինակները Ճաբոնի մէջ։

Նագիոնալ Զայրունկ ծովի վրայ ռուսերուն եւ Ճաբոնցիներուն փոխադարձ կացութեան նկատմամբ խօսելով, կ'ըսէ թէ Ռուսները կրնան նոր ջանքեր ընել ծովի վրայ, մինչդեռ Ճաբոնները ըրին ինչ որ կրնային ընել ամենէն աւելին։ Արդարեւ, կը յարէ նոյն թերթը, մէկ կողմէ Ճաբոնցի նաւային մարզուած պահեստներ չունի, ամբողջ նաւային ոյաները եւ զինուորները կը գտնուին գործօն վիճակի մէջ եղող մարտանաւերուն մէջ։ Միւս կողմէ Զիւլիի վերաբերող զրանաւորները գընելու համար կատարուած բանակցութիւնները չեն յաջողած։ Ճաբոն տակաւին անկարող է իր նաւարանները մէջ զբաղանաւորներ եւ նոյն իսկ խոշոր յածանաւորներ տնել։ Մինչ՝ հիմա այդ նաւարանները մէջ փոքր յածանաւորներ ու Թորպիլանաւեր չինուած են։ Հիմա հոն կը չինուին 3000 թանոց յածանաւ մը 150ական թանոց հինգ Թորպիլանաւեր եւ գետակի համար երկու Թնդանոթակիրներ։ Ճաբոնի նաւատորմին ստացած օգնութիւնները միայն տանք են։ Անգլիոյ մէջ երկու զրահանաւներ կը շինուին 16,000ական թանոց տարողութեամբ, սակայն երկու տարիէն հազիւ պատրաստ կ'ըլլան։ Նագիոնալ Զայրունկ կ'ըսէ նաեւ թէ Ռուսիա կրնայ երկու կամ երեք ամիսէն պատերազմէն առաջ ունեցածէն աւելի բազմաթիւ նաւատորմ մը զրկել Ծարագոյն Արեւելք. այդ պարագային պիտի կրնայ Ճաբոնի նաւատորմին հետ մրտել Հեղադեանի մէջ նաւային գերակշռութեան համար։ Այդ նաւատորմը յուլիս 1էն մինչեւ 8 ճամբայ պիտի ելլէ եւ թէ ճամբան հանքածուխի տեղ հեղուկ նիւթեր պիտի գործածէ։

— Վիէննայի Զայր լրագրը ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը եր հրատարակէ ճաբոնական ոյային վրայ։ Կ'ըսէ թէ Ճաբոնցի ոյաներուն եւ բրոպ. պետութեանց ոյաներուն միջեւ եթէ բաղդատութիւն մը ըլլայ, վերջինները աւելի ընդարձակ է ընդհանուր հմտութիւն մը ունին. մինչդեռ լոկ զինուորական ուսումնարանի համար տուած լաբութիւնը Ճաբոններուն կողմը կը մնայ։ Կարելի է ըսել թէ Ճաբոնցի ոյան նեւրայայի իր պաշտօնակիցներէն աւելի կը չանգրգռուի իր արհեստին, անոր համար կ'ապրի եւ ուրիշ բանով չի զբաղիր։ Տեղական ատիճան ունեցող ոյաներուն մէջ մինչեւ 48 տարեկան մարդեր կան։ Ատոնք բուն իսկ զորագունդերէն հասած. տիրոջի վարժարան չյաճախած լաւ զինուորականներ են, բայց պէտք եղածին չափ ուսեալ չեն, մինչդեռ եւրոպական բանակներու մէջ աւելի ատիճանի կը հասնին եւ ոչ թէ ուսման ատիճանին։ Ճաբոնական ոյային եռանդը եւ զինուորական ոգին չատ նշանաւոր են. իրրեւ թաղակ մեծ բան մը կատարեր. պարզ զինուորի պէս կ'ապրի. զօրավարէն ակսելով մինչեւ տեղակալը զինուորին ուտելիքը կ'ուտէ. ձուկ, չորցած ջրարմատ, աղած սալոր, բրինձ եւայլն։ Ըմպելիքն է տաքի՝ բրինձի օղի որ անմարսելի է եւրոպական սամամքներու համար։ Մառնացի չափ գուլաթ մը կը գործածէ։ Ճաբոնցի սպաները կրնան յոյս դնել իրենց զինուորներուն անսահման ամենուրիութեանը վրայ, որոնք կը պարծենան զէնք կրելուն համար եւ իրենց հոգիին մէջ զինուոր են։

— Ճաբոնի մէջ եւրոպական ամէնէն ծանօթ լրագրներն են անգլերէն, ֆրանսերէն եւ գերմաներէն, որով այդ լրագրներով հրատարակուած գործերը չատ կը կարդացուին։ Ճաբոնցի հմուտ անձնաւորութիւն մը՝ Պ. Բիլի Բանէքօ վիճակագրութիւն մը պատրաստած է այն օտար հեղինակներուն համար զորս կը նախընտրեն Ճաբոնները։ Անգլիացի հեղինակներուն մէջ ամենէն ժողովրդականներն են Բարլայլ ու Մաքալէյ պատմագիրները։ Հէրպերթ Սբենսէր բազմաթիւ հիացողներ ունի։ Բրիտանական բանաստեղծներէն Թենիսը, Լորտ Պայրոն ու Միլտոն նախամեծար կը համարուին։ Ֆրանսական գրականութեան գալով, Ժան Ժաք Ռուսոյի «Բանիրա Սոսիալ»ը Ֆրանսայի չափ Ճաբոնի մէջ ալ ատոյին աղդեցութիւն մը գործած է, լրատարդիմութեան մեծ զարկ մը տալով։ Ժան Ժաք Ռուսոյէն զատ Վիքթոր Հիւգօ եւ կի տը Մոբասան միայն տարածուած են Ճաբոնի մէջ։ Գերմանիա ժամանակէ մը ի վեր մեծ համբաւ ունի Ճաբոնի մէջ։ Շատ կը կարդացուի Կէօթէի «Ֆաուստ»ը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 8 յունիս. — Բնդհրապարակէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ կայսրը անձամբ որոշեր է Բորթ-Արթուրը առնել ինչ կերպով որ ալ ըլլայ։ Այդ որոշումը վերջերս հաղորդուեր է պատերազմի դաշտը գտնուող զինուորական հրամանատարներուն։ Այդ պատճառով մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուի Բորթ-Արթուրի չուրջը կատարուելիք ընդհարումներուն։

— Կ'ըսուի թէ Բորթ-Արթուրի մոտ կատարուած նաւային ճակատամարտի մը մէջ ռուսական երկու թնդանոթակիրներ ընկղմեր են։

ԼՈՆՏՈՆ. — Երկուշաբթի օրը Թանկ-Շանկի մէջ ալ թնդանոթի ձայներ լսուեցին Բորթ-Արթուրի կողմէն։

ԹՈՒԻՕ. — Հոս կը կարծուի թէ ցամաքի կողմէ պաշարման բոլոր պատրաստութիւնները տեսնուելէ ետք միայն Բորթ-Արթուրի ամրակոծութիւնը պիտի սկսի։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ. — Բուրաթքին զօրավարը 10,000 զինուորով ճամբայ ելաւ Բորթ-Արթուրը ազատելու։ Վերջերս կազմուած օլպերիական զօրաբանակով, ռուս զինուորներուն թիւը 48,000 հոգի աւելցաւ։

— Ճաբոնները եւս կեցան Լեաօ-Եանկի վրայ յարձակելու։ Ծրագիրէն, վասն զի այդ կողմերը բաղմաթիւ ռուս զինուորներ կան։

— Կ'ըսուի թէ Թա-Լիէն-Ուանի առջեւ ընկղմած ճաբոնական մարտանաւն է Շիֆիւիմա, որուն սպաները ու նաւագնները ծօթը հարիւր քառասուն հոգի, խեղդուեցան, սակայն այս լուրը միւսներ ալ չհաստատուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Բորթ-Արթուրի առջեւ Ռուսներուն եւ Ճաբոններուն միջեւ կատարուած ընդհարումները Ռուսներուն համար անհաստատ կերպով կը շարունակուին։

ԲԱՐԻԶ. — Անցեալ չաբաթ օրուընէ ի վեր Ճաբոնները թէ՛ ցամաքէն եւ թէ ծովէն կը յարձակին Բորթ-Արթուրի վրայ։ Բերդը պաշարուած է քառասուն մղոն հեռուէն չորանակի մը մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ. — Թաքիոյէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնի ոպայկոյսը տեղեկագիր մը մատուցէ է Միքատոյին, ամէն տեսակ զոհողութիւններ ընելով Բորթ-Արթուրը յաձակմամբ գրաւելու համար, սակայն Միքատոն չէ հաւաներ անդեկագրին պարտանութեանը։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ. — Վլատիվոսթոքի քաղաքին մէջ կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ։

ՕՏԵՍԱ. — Սեվաստոբոլի նաւահանգիստին առջեւ ռուսական Սմոլենսք զրահաւորին մէջ դիցուռնով պայթում մը պատահեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ. — Զինու բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն մէկը, յիշատակագիր մը մատուցանելով Զինու կայսեր, առաջարկեր է որ Ռուսիոյ եւ Զինու միջեւ կնքուած բոլոր պայմանագրութիւնները նորանորոգուին։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ. — Զիւլիի երկու զրահաւորները գնելու համար Զիւլիի դեսպանատան եւ Պ. Ֆիլիպի միջեւ կատարուած բանակցութիւնները խզուեցան, վասն զի Պ. Ֆիլիպ չուզեց ընել թէ ո՛ր տէրութեան կողմէ կը գործէ։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ. — Խարպինէն կը հեռագրեն թէ Զիւլիոյի մոտ թունկուզներէ կազմուած ուսգակի խումբեր տեսնուած են։ Կը հաւատուի նաեւ թէ Խարպինէն 50 վերստ հեռուն ալ թունկուզներու խումբեր կ'ասպատակեն՝ Ճաբոններուն կողմէ կազմուած եւ անոնց հրամանին տակ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թաքիոյէն քաղուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ երկու հարիւր հազար Ճաբոնցիներ պիտի կրնան Բորթ-Արթուրի վրայ քալել՝ չաբթուս վերջը։

ԲԱՐԻԶ. — Այն բոլոր Զինացիները, որոնք Բորթ-Արթուրէն մեկնել ուզած են, հրացանի բռնուած են Ռուսներուն կողմէ։

— Լիաօ Եանկէն եւ Բորթ-Արթուրէն կը ծանուցուի թէ ամէն օր լուսաստաններու եւ վերջապահներու կռիւներ տեղի կ'ունենան։ Այս պզտիկ կռիւները՝ մերթ Ռուսներուն եւ մերթ Ճաբոններու ի նպաստ կը ցուցուին լուրին բնած աղբիւրին համեմատ։

ԲՍԲՐԻԶ. — Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ մեծ փութով առաջ կը տարուի նոր զորքերու առաքումը։ Շնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներուն եւ գծին բարւոքման, անդրսիբերիական երկաթուղին այժմ օրը վեց վագոն զօրք կը փոխադրէ պատերազմի դաշտը։

ԱՐԵՒԻՆ ՏՕՆԸ

Պ. Քամիլլ Ֆլամմարիոն. — Շահեկան ծրագիր մը. — Արեւին ամենակարողութիւնը. — Գիտութեան մեկ տօնը։

Գիտնէ աւելի բանաստեղծի գաղափար մըն է զոր Պ. Քամիլլ Ֆլամմարիոն քանի մը օրէն պիտի ներկայացնէ Ֆրանսայի ատենագրական Ընկերութեան, որուն ինք ալ անդամ է։ Խորհած է կազմակերպել արեւին համար տօն մը այդ կերպով վերապահելով, գիտական հրաչալի բեռով մը ծանրաբեռնուած աւանդութեան մը օրուն ծագումը կը վերագրի առաջին քաղաքակրթութեանց։ Էյֆելի աշտարակին վրայ նոյն Ընկերութեան անդամները պիտի հաւաքուին յունիս 21ին (Ն. Տ.)։ Արեւին վրայ պիտի խօսին, անոր չքեղութիւնը պիտի հոչակեն. խօսակցութիւններ պիտի կատարեն վերջին գիւտերու նկատմամբ արեւին վրայ, որ աշխարհները եւ տիեզերական կեանքը կը պահպանէ։ Պ. Էյֆելի կողմէ տրուած սեղանէ մը ետքը, ճառեր պիտի խօսին անոնք որ իրենց կեանքը նուիրած են տիեզերագրութեան։ Իրենց ալեքերով պիտի կրնան տեսնել որ յունիս 21ին (Ն. Տ.) մեր կիսագնդերուն տակ կատարեալ գիշեր չկայ։ Արեւը հազիւ տասնըմեկ ասիճան կ'իջնէ հորիզոնին եանին եւ արշալոյսը կը յաջորդէ վերջալոյսին, առանց ընդհատումի։ Պ. Քամիլլ Ֆլամմարիոն այդ առթիւ թղթակցի մը այցելութիւնը ընդունելով սա յայտարարութիւնը ըրաւ իր յղացած գաղափարին համար.

« Բաղաքակրթութիւնը հեռացուց մարդկութիւնը բնութենէն որ ամէն գեղեցկութեանց եւ ճշմարտութեանց ազբիւն է։ Եւ բնութիւնը միայն ամենագթող արեւով զայլութիւն ունի։ Զի խորհուրդ թէ արեւը, մինչդեռ մենք մեզ հարիւր քառասունչորս միլիոն քիլոմէթր հեռուն, մեզ իր չուրջը կը դարձնէ՝ պարտադիկի մէջ դրուած քարի մը պէս. միջոցին մէջ մեզ թռիչ կու տայ, իր անչափելի զօրութիւնով մեզ կը պահպանէ, մեզ որ անոր հետ բաղդաւորելով մէկ սանդիմէթրոց փոքր գնդակ մըն ենք՝ մէկ մէթրէ աւելի տրամագիծ ունեցող գունդի մը քով։ Մեզ կը չրջապատէ իր բեղուն ճառագայթումովը, այնքան հպատակ որ երկրային բնական բոլոր գործն ոյժերը անոր կողմէ կը կանոնաւորուին։ Մարդիկ մինչ ա աքանչացած են այդ անհասանելի զօրութեան վրայ, ամենէն ժամանակներէն մինչեւ այսօր տակաւին մեր գիւղացիները կը վառեն Ս. Յովհաննու կերակը։ Այո՛, ներելի է վերակենդանացնել Արեւին տօնը։ Ատիկա, ինչպէս ըսուեր եղան, կրապաշտական տօն մը պիտի չըլլայ, ոչ ալ փիլիսոփայական դասութեան մը արտայայտութիւնը, այլ գիտութեան մէկ տօնը։ Եւ գիտութիւնով է որ պիտի կրնանք բնութեան մեծութեանց համար նոր եւ աւելի բարի ըմբռնում մը ունենալ։ »

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Սինապի գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Սմբատ զաւառին հաշուակալ Սարգիս Լ.Գ., որուն յաջորդեց Սինապի գաւառին հաշուակալ Իսմայիլ Իսմէթ Լ.Գ.։

— Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուոյ նշան տրուեցաւ Տրապէզի Թղթակցութեանց տեսուչ Հիլմի պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կիւլհանէի ախտաբանութեան հիւանդանոցին բժիշկներէն հազարապետ Սիւլէյման Նաման պէյի։ Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բ. Դրան արտաքին Թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Պիւրհանէտտին պէյի։

ՆՊԱՍՏՆԵՐ. — Սէլանիկի, Գոսովոյի եւ Մանաստիրի նահանգաց մէջ պատահած երկրաշարժէն վնասուողներու համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 10,330 ղրուշի։

— Բասրայի նահանգաց մէջ համաբերուած կայս. զինուորներուն ձմեռուան պէտքերուն համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 1,649,607 ղրուշի։

— Աթէքբուլի, Մրտիայի, Իրէ Ամասիի եւ չրջականերու կարտաքներուն համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 1,068,829 ղրուշի։

ԴՐՈՇՄԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ, զոր մաս առ մաս կը հրատարակենք, կ. Պոլսոյ մէջ հրատարակութեան թուականէն մէկ ամիս եաքը, եւ Եէմէնի, Հիճազի, Ափրիկեան Տ.Էպոլսոյ, Պղտատի, Պասրայի, Էրզրումի, Մուսուլի, Վանի, Պիթլիսի, Խարբերդի, եւ Տիրապէզիի նահանգներուն եւ Պէնկազիի եւ Զոր գաւառներուն մէջ երկու ամիս եաքը զործադրութեան պիտի դրուի՝ այսինքն այս պայմանաժամը լրանալէն հաշուելով, կ. Պոլսոյ մէջ յունիսին, եւ վերոյիշեալ տեղերուն մէջ՝ օգոստոսի սկիզբէն։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Անգլիոյ նաւատորմին մէջ գործածուող նոր ձեւ թորփիլանաւերէն երկու հատ յանձնարարել Սրմարբոնի նաւագործարանին։

— Ալբակուք եւ Ագ Հիսար թորփիլանաւերուն անունները կրող վերտուութիւնները ծովային նախարարութեան կողմէ Անապոս նաւագործարանը ղրկուեցան։

— Համիտիէ յածանաւարանին եւ Էրզրում մարտանաւին մէջ իրրեւ ուսուցիչ ծառայելիք անգլիացի երկու մեքենագէտները ինը ամիս պայմանժամով պիտի պաշտօնավարեն։ Ծովային նախարարութիւնը պատրաստեց պայմանագրութիւնները։

— Հազիգաք կ'իմանայ թէ Եւրոպայի քանի մը նաւագործարաններու ներկայացուցիչները ծովային նախարարութեան յատկանշեւոր մատուցած են՝ օսմ. նաւատորմին համար տասը հատ ընդհանուր նաւեր չինելու նպատակով։

ՐՈՒՄԻԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ընդհանուր քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշա, հեռագիր մը ուղղելով Կայս. Պոլսոյ, երախտագիտութիւն մատոյց՝ իրեն շնորհուած ակամանակաւոր Մէճիտիէ պատուանշանին համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը, երէկ, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիկ փաշայի ապարանքը երթալով տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

Ռիւմիլի ընդհանուր Տ.ը, էն Գ. Ռամպէր, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց խորհրդական Նաում փաշայի հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ. — Պուլկար փախստականներէն 17 հոգի իրենց տեղը՝ Ճումայի Պալա վերադարձեր են. Նաեւ զանազան վայրերէ այլ ուրիշ 331 հոգի իրենց տեղերը վերադարձեր են մայիս 20ին ու 21ին։

— Պիարսի Թրիոմֆի Վէսքսիէ Պուլկարներու վերադարձին առթիւ կ'ըսէ.— «Արդէն իրենց տեղերը վերադարձող փախստականներուն թիւն է 10,000։ Այլ եւ այլ տեղերու մէջ փախստականները ընդունելու համար կազմուած յանձնաժողովները արդէն խիստ հրամաններ ընդունած են ամէն ուշադրութիւն ընելու եւ ամէն խնամք տանելու, որպէս զի փախստականներու վերադարձը կատարուի ապահովութեամբ տեղի ունենայ։ Օսմ. բարձրաստիճան պաշտօնատարներ շարունակ կը հակեն յանձնաժողովներուն վրայ, որպէս զի ասոնք խղճմտօրէն կատարեն իրենց գործը։ Կարօտ փախստականները նպաստ կ'ընդունին իրենց դիւղերը հասնելուն։ Ասկէ զատ, օսմ. կառավարութեան հրամանին վրայ, հիւանդները եւ ծերերը երկաթուղիով եւ պատկան ծախքով փոխադրուած են, եւ այն տեղերուն մէջ ուր երկաթուղի չկայ, կառքեր եւ ձիեր դրուած են անոնց սրբամաղրութեան տակ։ Այս առթիւ օսմանեան իշխանութեանց տրամադրութեան տակ դրուած կարեւոր գումարները կը պարտինք գթութեանը Վեհ. Սուլթանին, որ այս պատուս կը բարեհաճի մեծ հոգածութիւն մը ցոյց տալ, որպէս զի կարօտ փախստականները իրենց տեղերը վերադառնան։ »

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ֆրանսական նաւաբաժին հրամանատար Կուրտան երկրորդ կարգի ծովակալը, այսօր, Լիմնուա յածանաւակով Կ. Պոլիս կը ժամանէ՝ դեսպան Պ. Բոնսոնի հետ։ Դեսպանատան պաշտօնեաները եւ Վոքուր պահակազունդը հրամանատարը ու սպաները Լիմնուա յածանաւակը կ'երթան բարի գալուստ մաղթելու։ Կուրտան երկրորդ կարգի ծովակալին հետ կը գտնուի երրորդ կարգի ծովակալ Ամբասան եւ տասնմէկ աւելի ըսպաներ։

— Այս իրիկուն սեղան մը պիտի սարքուի ֆրանսական դեսպանատան մէջ։

— Իտալիոյ Ֆրանսէզի մէջ արուելիք երեկոյթին հրաւիրեալ արերը սեւ հագուստ պիտի կրեն եւ կիներն ալ պարահանդէսի հագուստ՝ ատլաղիէ։

ՀԱՆԷՆ պաստիրակութեան անդամները, երէկ, Թէրէ Գաշիի պարտէզին մէջ իրենց լուսանկարները առնել տուին գեղեցկագեղ ձեւերով։

— Պատարակութիւնը, երէկ, Նչան Թաշ երթալով, այցելութիւն տուաւ արքայական Իպրահիմ պէյին։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Ամէն լ.Գ. անուանմը, ազերբայիր մը մատուցանելով հանրագրատ չինութեանց նախարարութեան, երեսուն տարուան մենաշնորհ խնդրեց Ատանայի նահանգին Աստալիա գաւառին մէջ Դարակիոլ անուն ճանիճը մաքրելու, ջրանցքներ բանալու եւ չրջակայ հողերը ոռոգելու համար։

ԲՈՂՈՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ. բժշկական երկու խումբեր կազմեց, որոնք ամառուան սարիա պիտի այցելեն օթեակները, խանները եւայլն՝ առողջապահական կանոններու կիրառմանը համար։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Հայտարարուելի կայարանը՝ իր այլօրեան կաղութեամբը, Թրանսիթի համար եւ այլ հատատութիւններով, կառուցուելու ներքեւ է, նաեւ գիտակը եւ եւրոպական ամէնէն փառաւոր քարանձերներուն հատատրող քարափէ՝ առանձնակարգ տեղ մը կը բռնէ, ամենքն ալ արդիւնք իմաստուն նախաձեռնութեան Անատոլի երկաթուղիի Ընկերութեան ընդհանուր Տնօրէն Տոքտ. Զանտերի եւ օգնական Պ. Հիւսկենի։ Այս նախաձեռնութիւնը այնքան առաջ կը տարուի որ Պ. Հիւսկէն ձեռնարկած է այս անգամ գեղի փուլին առաջը առնել, մինչեւ կառուցումը եւ մինչեւ Հայտարա-Փաշա-Գոնիոյ ճամբան ոստայուղիներուն վրայ, ինչպէս եղած է Զիքակոյի եւ Բարիզի մէջ. բայց մինչ հանրագրով կը ծանուցուին գեղիները, Պ. Հիւսկէն քարիւղի մնացորդներով պիտի ընել տայ այդ բանը, որ գիւտ մըն է եւ նոյնքան զոհացուցիչ արդիւնքներ տուած է։

ՍԼԼԱՆԻԿԻ նամակատան մանաւ-բասեր պաշտօնեայ Մաճիտ էֆ., կ'ըսէ Իքսամ, 29,000 ղրուշ իւրացուցած ըլլալով, պաշտօնէ դադրեցուցուած եւ քննութեան ենթարկուած է։

ԵՐԿԱԶՈՐԻՄՈՒԹԻՒՆԸ. — Զեռնհաս պաշտօնատարը որ օսմ. երկիրներու մէջ երկրաշարժութիւնը աւելի զարգացնելու մասին քննութիւն կը կատարէր, ծրագիր մը մատոյց Մեծ-Եպարքոսին, զանազան միջոցներ առաջարկելով՝ այսինքն լաւ տեսակէտ մը բռնել, երկաթգծական մեքենաներու գործածութիւնը ընդհանրացնել եւ այլն։

ՌԱՖՈՅԻՒ ԱՃԻՒՆԸ. — Սապան կ'իմանայ թէ կայս. Իրատէ մը տրուած է Ռաֆոյեանի ճանիներուն Հնդկարիա փոխադրելու։ Բանի մը Հնդկարացիներ Ռոսսոյ պիտի երթան, այդ փոխադրութիւնը կատարելու։

ՍՈՖԻԱՅԻ թաղապետութիւնը ծանոյց ժողովուրդին՝ եւ կենալ Ամերիկա գաղթելն, վասն զի առանց գործի եւ դրամի Ամերիկա գաղթողները ապրպայման թշուառութեան կը մատնուին։

ԹՈՔԻՈՅԻ գեղարուեստից կամարին անդամներէն բրոֆէսօր Իթօ, առլի օրը, այցելութիւն տուաւ Ցունոյ Ս. Պարիրքին։

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱԼԹԷՐԻՆ մէջ չոգենաւային երթեւեկութիւնները պիտի սկսին յունիս 1ի երեքշաբթի օրը։ Նոյնպէս պիտի երթեւեկեն այն ժամանները կամուրջին կղզիները երթալու։ Գնալու օրը հօրը-ուր անդամ տեղի պիտի ունենան։ Այդ մասին համաձայնութիւն գոյացած է Մախմասլի վարչութեան, Անատոլի երկաթուղիի Ընկերութեան եւ Եէնիկ փոխադարձաբար այդ երթեւեկութեանց յատկացուած չոգենաւերու։ որ պիտի երթեւեկէ մինչեւ որ ժամանեն նոր չոգենաւերը։

ԳԱՀԻՐԻՆ Սլամպոլ թատրոնը արդէն է մայիս 14էն։

ՀՈԼԱՆՏԱՑԻ թագուհին Օրանժ-Նասսաուանցիներէն երրորդ ատիճանը տուաւ պատուոյ պանիսի Ազգերուն մէջ հոլանտական պատուիրակ տոքտ. Սթէքհուվի։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ երեքշաբթի օրը ժամանակաւոր երկու մահեր պատահեր են։

ԱՐԿԱՄՆԵՐ. — Գալլի Գաբրի տարբերմանները մէկին երրորդ յարկին, երրորդ տարեկան երկու տղի մը փողոց ինկաւ եւ վայրկենապէս մեռաւ։

— Առջի օրը Սալիհ անուն մարդ մը, կառքով Էյուպէն անցած ատեն, ձիերը խրտչեցան, առնը խղեցին եւ սկսան քարուն առջեւ անցնելով կեցնել, բայց ուներեանուն տակ մնաց եւ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Սալիհ երեկ մեռաւ առաջ վերքերուն հետեւանքով։

ԼՕՆՈՒԻ կիսմ.ը Սաւ Թաղին մէջ Բաղրպ ու Իսմայիլ անուն երկու անանդամ մէկ ժամանակ մը ի վեր հակուութիւն մը կար։ Երէկ իրիկուն առանք իրարու հանդիպեցան ոբնարանի մէջ ու սկսան կռուիլ։ Բաղրպ դայլը քաշելով զարկաւ Իսմայի

ենթակայ պաշտօնական տրամադրութեանց քաղաքացիներուն եւ օրինակներուն համար 5 դրուշ։

89. Վեհ. Սուլթանին մատուցուած ադերսագիրներու համար 3 դրուշ։

90. Պաշտօնականներու տրուած տրամակուրդի, հանգստեան թղթակի աղերսագիրներուն եւ հրաժարականներուն համար 1 դրուշ։

91. Անձնիմ ընկերութեանց կողմէ կառավարական պաշտօնատուներու ուղղուած թղթերէներու եւ թղթերներու համար 3 դրուշ։

92. Որոշ գումար չպարունակող ուսանողի մուրհակներու եւ երդիսաւորութեան գրերու համար 1 դրուշ։

93. Որոշ գումար չպարունակող եւ անհատներու միջեւ փոխանակուած կամ այս վերջիններէն պաշտօնականներու տրուած ամէն տեսակ վկայագիրներու, հաստատագիրներու եւ յայտագիրներու համար 3 դրուշ։

94. Պաշտօնեաներու կենսագրական թուղթերուն համար 5 դրուշ։

96. Թիւ 16ին մէջ գրուած եւ դրոշմաթուղթէ դերձ թուղթերէն զատ ուրիշ թուղթերու թարգմանուած օրինակներուն համար 5 դրուշ։

96. Խաղի թուղթերուն (լիսուն երկուքնոց ծրար) համար 10 փարա։

97. Խաղի թուղթերուն (երկուներկուքնոց ծրար) համար 5 փարա։

Ցոդ. Ժ. — Նախորդ յօդուածին մէջ չհրատարակուած եւ հանրամասկան տարբի ենթակայ չեղող եւ դատարանաց ու կառավարական պաշտօնատեղիներու ներկայացուած ամէն տեսակ թուղթերու եւ անոնց քաղաքացիներուն ու օրինակներուն համար 1 դրուշ որշ տուրք դրուած է։

Ցոդ. ԺԱ. — Հինգ զրուշի եւ անկէ աւելի դրոշմաթուղթի ենթակայ ու դատարաններու եւ կառավարական պաշտօնատուներու պաշտօնական ներկայացուած թուղթերուն քաղաքացիներուն եւ օրինակներուն համար 5 դրուշ։ Այս գումարէն պակաս դրոշմաթուղթի ենթակայ թուղթերու քաղաքացիներէն ու օրինակներէն ալ ընդգրկեն տուրքը պտի գանձուի։

Ցոդ. ԺԲ. — Որոշ տուրքի ենթակայ եւ մինչեւ հարիւր դրուշ կամ անկէ վար գումար պարունակող մուրհակները, ինչպէս նաեւ քառասուն դրուշէն վար արժէքով ընկալագիրները չ՝ ու անդորրագիրները (քարտ), բացառութիւն ըլլալով, տասը փարա դրոշմաթուղթի ենթակայ են։

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ
ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ

Ա. Բաժանում.— Տուրքերու բանակութիւնը։

Ցոդ. ԺԲ.— Որոշ տուրքի եւ տուրքէ զերծ կացուցանող մասերու մէջ գրուած թուղթերէն զատ, բոլոր թուղթերը, մուրհակները, ծխախոտ եւ ուրիշ ապրանքներու եւսլիի արտածման թուղթերուն պարունակած գումարին կամ հոն գտնուած թիւերուն համագումարին համար համեմատական տուրք մը պիտի առնուի։ Այդ տուրքը սա պէս որոշուած է.— Հարիւր դրուշ կամ աւելի վար եղող գումարներու համար 10 փարա։ Հարիւրէն վեր մինչեւ հազար դրուշի համար 20 փարա։ Հազարէն վեր մինչեւ երկու հազար դրուշի համար 40 փարա։ Երկու հազարէն վեր տասը հազար դրուշի եւ իւրաքանչիւր կատարակին համար 1 դրուշ։ Տասը հազարէն մինչեւ հարիւր հազար դրուշ՝ իւրաքանչիւր հինգ հազար եւ կատարակին համար 100 փարա։ Հարիւր հազարէն աւելի եղող գումարներու մասին իւրաքանչիւր տասը հազար դրուշ եւ կատարակին համար հինգ դրուշ պիտի գանձուի։

(Շարունակելի)

Տես չորրորդ երես Քարմէլ Օրիոնթալի գիրքի եւ գոնեաքի ծանուցումը։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— 5% Օսմ. մաքսային փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 24 կարօնները, որոնց պայմանժամը 1898 յուլիսին կը լրանայ ջնջուած պիտի նկատուին, եթէ չգանձուին մինչեւ յառաջիկայ 30/13 յուլիս։

1—6

* * *

1890ի 5% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն 4 թիւ կարօնները, որոնց պայմանժամը կը լրանայ 1898ին, ջնջուած պիտի նկատուին, եթէ չգանձուին մինչեւ 30/13 յուլիս 1904

1—6

* * *

ԱԶԴ.— Կանոնագրին 29րդ յօդուածին համաձայն, բժշկեաէրերու ընդհանուր ժողովը պիտի գումարուի յունիս 29, չորեքշաբթի օրը, Լոնտոն, Ուինչեսթըր Հաուզ, Օլտ Պրօտ Սթրիթ, կէսօրէն ժամ մը յետոյ, մասնակցութեան տեղեկագիրը լսելու, 1903 դեկտեմբեր 31ին վերջացող հաշիւները ընդունելու, չհատատիրը որոշելու, եւ ընդհանուր մասնաբաժնի պաշտօնավարութեան պայմանժամը լրացած անդամներուն տեղ նորերը ընտրելու համար։ Կանոնագրին 27րդ յօդուածին համաձայն, բժշկեաէրերու ժողովին կը հրաւիրուին ոնոնք որ առնուազն 30 բաժնեթուղթ ունին եւ դանոնք ուանդ դրած են Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին կամ արտասահմանի մասնաճիւղերուն ու գործակալութիւններուն մօտ (Լոնտոն, 26, Թրոկմրթըն Սթրիթ) ժողովին գումարման թուականէն տասը օր առաջ։

Կ. Պոլիս, 1 յունիս 4—15

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Երէկ, վերջին վայրկեանին, համառօտաբար ծանուցինք Խառն Ժողովին որոշումը՝ ի մասին Երուսաղէմի դէպքերուն։ Ամբողջ տրուած որոշմանց ամբողջական հաստատութիւնը.—

1. Խառն Ժողովոյ նախորդ որոշմամբ Ս. Պատրիարք Հօր յանձնուած ըլլալով Երուսաղէմ զրկուելու համար արժանաւոր պատուիրակ մը նշանակել, Ն. Սրբազնութիւնը յայտնեց օր, թէեւ Տիգրան էֆ. Եսայեփեան յարմար դատուած էր, սակայն իր հիւանդութեան պատճառաւ անկարելի ըլլալով անոր ուղեւորութիւնը, ինքն հարկ դատած է Տնեռ. Խորհրդոյ առենապետ Գէորգ էֆ. Ալանեանը. որ օրդէն Պէրութի կողմերը կը գտնուի, կոչել այս պաշտօնին։ Ժողովը իր հաւանութիւնը յայտնելով հաստատեց ասոնց անանուն։

Ս. Նախագահը ուրախութիւն նաեւ որ ըստ նախորդ որոշման պէտք է պատուիրակին ընկերակցի Պատրիարքարանի պաշտօնէութենէն անձ մը։ Ժողովը երկու դիւանապետները, Թէլեան եւ Խաչատուրեան էֆ.ները, հաւատարիմ յարմար դատեց այս պաշտօնին, իրենց թողլով վերջնական որոշումը եւ Թէլեան էֆ.ի հրաժարելուն վրայ՝ Խաչատուրեան էֆ.ի երթալուն որոշում տուեցաւ։

2. Իպիրի Գաւառ. Ժողովոյ նորընտրութիւնը կատարուած եւ տեղեկագիրը յուղարկուած էր։ Ժողովը ստուգեց ընտրութեան օրինաւորութիւնը ու հաստատեց ննրակազմ Ժողովը։

3. Տրապիզոնի Գաղ. Ժողովը առաջարկած էր յետաձգել առաջնորդի ընտրութիւնը։ Ժողովը տեղի չդաւ այս յետաձգման եւ հարկ դատեց որ ըստ նախորդ որոշման տեղի ունենայ ընտրութիւնը։

4. Ժողովը գոհութեամբ տեղեկացաւ որ Պիլէճիկի Առաջն. Տ. Մովսէս եպիսկ. Աղգ. Վարչութեան հրաւէրին համաձայն յանձնուեր է շրջունակել իր պաշտօնը, ուրկէ հրաժարած էր։

5. Թէքիրտաղի Գաւառ. Ժողովոյ մէկ յայտագրին վրայ, հարկ դատուեցաւ ցընարութիւն Առաջնորդի, վիճակային գործերը վարելու համար, Առաջն. Տեղապահ մը ղրկել եւ անոր անուանումը յանձնուեցաւ Կրօն. Ժողովին։

Ժողովը ղրաղեցաւ նաեւ գաւառներէ եկած թեմական գործերով։

ԿԻԼԻԿԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիլիկիոյ Ս Կաթողիկոսը որ Հաճըն կը գտնուէր, մայիս 9ի կիրակի օրը եկեղեցւոյ մէջ քարոզ խօսելէ եւ իր հրաժեշտի աղօթքը ու օրհնութիւնը ժողովրդեան տալէ ետքը, մայիս 12ի չորեքշաբթի օրը մեկներ է այդ քաղաքէն՝ հանդիսաւոր թափորի մը ուղեկցութեամբ որ բաւական տեղ ընկերացեր է Ն. Սմենապատուութեան։ Թափորը մինչեւ Քիլիկէ-Զայը կոչուած 2 ժամ հեռաւորութիւն ուղեկցող տեղը երթալով, հոն՝ գեղատիպ մօտ, մարդագետնին վրայ փոխանակուեր են հրաժեշտի վերջին աղօթքները։ Ս. Կաթողիկոսը իրեն ընծայուած պատիւներուն ու ցոյց տրուած համակրութեան համար գոհունակութիւն յայտնելով՝ հայրական յորդորներ ուղղեր է ներկայ Թաղ. Խորհուրդի եւ Հաւաքարձութեան անդամներուն որ աշխատին եկեղեցւոյ պտղաբերութեան ու կրթական յարկերու յառաջդիմութեան։ Այնուհետեւ, Ս. Կաթողիկոսը վահկայ ուղեւորեր է։

*** Սիսի Նորակազմ Թաղ. Խորհուրդը իր դիւանը կազմեր է Դաւեանդ Ծ. Վ. Թուրաբդիսեանի նախագահութեամբ։ Առաջնորդ Գալուստ եպիսկ. Գալուստեան։ Այս նիստին մէջ քաղաքին կրթասէր երիտասարդներէն 7 անդամէ բաղկացած հաւաքարձութիւն մը եւս կազմուեր է օրուն առենապետ ընտրուեր է Սաղոմոն էֆ. Գալուստեան, առենադպիր՝ Աբրահամ էֆ. Խաչիկեան, գանձապետ՝ Մկրտիչ էֆ. Գալուստեան։ Հաւաքարձութիւնը ազգ. վարժարանց ներկայ վիճակը քննութենէ մը անցընելով հաշուեկշիռ մը պատրաստեր եւ թաղականութեան մատուցեր է։ Այս հաշուեկշիռը թաղականութեան կողմէ վաւերացուելէ յետոյ Հաւաքարձութիւնը մտադիր է վարժարաններու եւ ուսուցիչներու մասին պէտք եղած կազմակերպութիւնը հիմնարկել անօրինել։

*** Դէորգ էֆ. Ալանեան, որ նահանգներու խնայողներու քննութեան պաշտօնով կը ճամբորդէ, մայիս 14ին՝ ընկերակցութեամբ Մէրսինի Հանրօգուտ չինութեանց երկրաչափ Վիքթօր էֆ.ի եւ Սիսի երկրաչափ Լաթիֆ էֆ.ի՝ Սիս երթալով, վանքը այցելեր է, սակայն Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը Հաճըն գտնուելուն՝ չէ կրցած տեսնել։ Ներկայ միաբանները պատուասիրեր են Ասլանեան էֆ.ն եւ ուղեկիցները, ու պատուցեր են վանքին ամէն կողմը։

Բ. Դուռը Դատական եւ կրօնական գործոց նախարարութեան ղրկեց այն Պէրոբը, որով հայ-հռոմէական հաստատութիւնը կ'արտօնուի նոր ընտրութիւն կատարել՝ հանգուցեալ Լիմմանուէլեան Ս. Պատրիարքին տեղ։ Սոյն պաշտօնագիրը Ատլիէին կողմէ պիտի հաղորդուի Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանին։

—Կեդր. վարժարանի բարձրագի քննութիւնները պիտի սկսին յառաջիկայ երկուշաբթի եւ պիտի տեւեն մէկ ամիս, մէկ քանի օր ընդմիջմամբ տեղի ունենալով քննութիւնները այլ եւ այլ ճիւղերու վրայ։ Առաջին քննութիւնն է կրօնագիտութիւն, որուն ներկայ պիտի գտնուի Ս. Պատրիարքը (երբեմն երբեմն ուսուցիչ նոյն ճիւղին այս կրթական հաստատութեան մէջ։ Ուրիշ բարձրագոյն եկեղեցականներ եւ ծանօթ անձնաւորութիւններ ալ հրաւիրուած են իրենց մասնագիտութեան վերաբերեալ առարկաներու քննութեանց ներկայ գտնուիլ։ Խնամակալութեան փոփոխին համեմատ, Ս. Պատրիարքը մասնաւոր զրով մը խնդրած է Կրթական նախարարութենէն, որպէս զի յատուկ ներկայացուցիչ մը նշանակուի, որ բերիէնի, պարսկերէնի եւ օսմաներէնի ինչպէս նաեւ օսմանեան պատմութեան քննութեան, որուն համար որոշուած է յունիս 26ի շաբաթ օրը։

— Սեբաստիոյ առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպիսկ. ամուսնական խնդիր մը ներկայացուցած էր Կրօն. Ժողովին, որով կը յայտնէր թէ անձ մը իր մօրաքրոջ թոռանը հետ ամուսնանալ կ'ուզէ եւ կը հարցնէր թէ կարելի է արօնել։ Պատրիարքարանէ պատասխանուեցաւ թէ՝ անխուսափելի պարագաներու առկ միայն կը թոյլատրուի, քանի որ հինգերորդ կարգի ամուսնութիւն մը չի թոյլատրեր Հայ. Առաքելական եկեղեցին։

— Տ. Մաղեղ Ծ. վարդապետ մայրաքաղաքս վերադարձաւ Ամասիոյ։

— Ազգ. Հիւանդանոցի յառաջիկայ տարուան, 1905 ի պարզ օրացոյցը կրթական նախարարութենէն վաւերացուած ըլլալով, Հաւաքարձութեան կողմէ յանձնուեցաւ ապագրութեան։

— Սեբաստիոյ առաջն. փոխառաջնորդ Տ. Սահակ Վ. Օտապաշեան մայիս 18ի Սեբաստիա հասեր եւ տեղւոյն պաշտօնական մարմնոց ներկայացուցիչներուն և դպրոցական ուսանողներու կողմէ դիմաւորուեր է։

Գալատ Գաղութի դրսի Ս. Յարութիւնի եկեղեցւոյ դպրաց դասուն հաստատութեան Գ.րդ տարեդարձին առթիւ յառաջիկայ կիրակի մայիս 30 թաղոց բարեխօսաբ քարոզիչ Տ. Եղնիկ Ս. եպիսկ. Ապահունի հանդիսաւոր է հանդիսաւոր վերաբերմամբ Ս. Պատարագ մատուցանել Թաղոց եկեղեցւոյն մէջ։ Պատարագի արարողութիւնք պիտի կատարուին Եռաձայն երգեցողութեամբ եւ յատուկ Պատարագի՝ հոգեհանգստեան պտղոն պիտի կատարուի դասուս անդամոց ննջեցեալ հոգւոյն։

Ի Դիմաց Դպրաց Դասուս
Փոխ Դպրապետ
Գ. ՋՈՒԼՀԱՆԵԱՆ

1904 մայիս 26, Գալատ Գաղութ

ՄԱՆՈՒՈՒՈՒՄ

ՊԷՐՈՒԹ, 19 մայիս

Բնիկ Տիրապետիրցի Օնան Գէորգեան ձեռնը՝ երբեմն փոստարան՝ բոյց ա'լ վերկայեալ, մօտաւորապէս 65 տարեկան, երկամեայ եւ թեթեւ գոյն, որդին՝ Յակոբ Գէորգեանն՝ 28 տարեկան, երկայնահասակ, որոնք 12 տարիներէ ի վեր իրենց ծննդավայրէն մեկնած ըլլալով՝ անյայտ եղած են։ — Ուստի կը խնդրուի մարդասիրաբար ամէն տեղի ազգային ներէ, որ հանձն անոց ողջ կամ մեռած ըլլալնուն՝ եթէ տեղեկութիւն մը ունին իմացնել մեզ՝ ի միամտութիւն լիշեալներու պարագայից՝ որոնք սատ կը գտնուին։

Մնամ Աղօթանուէր
ՆԵՐՍԷՍ ՎՐԴ. ԽԱՊԱՆԵԱՆ
Տեսուչ-Հովիւ Պէտրոյի

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԵ ՓՈՆՍԻՔԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ՊՈՒՔՍԻՔ ԵՒ ՔԱՐԹՈՒՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ ԳՐԱՒՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 յունիս.— Զրոյցի մը նայելով, զոր կարելի չէ ճշդել, եւ որ Ամերիկայէն հաղորդուած ըլլալու երեւոյթը ունի, Բորթ-Արթուր գրաւուեր է։ Այդ զրոյցը ցամաքային Ներպոյի մէջ տարածուած է, յուզում պատճառելով տակաւարներուն մէջ։

ՀԱՐՈՒՆՆԵՐԸ ԵՏ ՄՂՈՒԱԾ

Գ. ԶՕՐԱԲԱՆԱՆԸ ՓԱՆՑԱԾ

ԶՈՐՍ ՄԱՐՏԱՆԱՒ ԸՆԿՂՄԱԾ

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Լիսա-Նանկէն կը հեռագրեն ռուս զօրակալութեան թէ չինական աղբիւրէ հաղորդուած լուրերու նայելով յունիս 6ին Հարաւները ծովէն ու ցամաքէն բուռն յարձակումներ կատարեր են Բորթ-Արթուրի դէմ։ Ռուսերը եւս մղեր են այդ յարձակումները, մեծամեծ կորուստներ պատճառելով Հարաւներուն։ Հարաւնական երրորդ զօրաբանակը փախցեր է։

— Կ'ըսուի թէ Բուանկ-Թունկի թերակղզիին մէջ Հարաւները կատարեր են Բորթ-Արթուրի դէմ։ Ռուսերը եւս մղեր են այդ յարձակումները, մեծամեծ կորուստներ պատճառելով Հարաւներուն։ Հարաւնական երրորդ զօրաբանակը փախցեր է։

ՍԵՒԱՆՍՈՆ.— Մեծ ոգեղումներ պատահեցան Օրնի ու Սարթի նահանգին (Մամիրս) մէջ։ Բազմաթիւ տուներ փլան, անուելի սարսափի մը միջոցին։ 17 խեղդուածներու դիակները դտնուեցան։

Նաւային ճակատամարտ մը կատարուելով Հարաւները չորս խոշոր մարտանաւեր կորսնցուցեր են։

ՄՈՒԲՏԷՆ.—Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը կը ծանուցնէ թէ Հարաւնական ինը մարտանաւեր յունիս 7էն ի վեր ծովեղերքը կը ռմբակոծեն՝ Սիէ-Նէթ-Զէնի եւ Բայ-Զաի նաւահանգիստներուն մէջտեղը՝ Լիաօ Թունկի ծովածոցին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Ռիւթերի թէ չորս թնդանօթակիրներ երկուշաբթի գիշեր Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստին բերանը հետազօտութիւններ կատարած ըլլալով, ենթարկուեր են մարակոցներուն բուռն կրակին։ Թընդանօթակիրէն մէկը ուր անդամ զարնուած ըլլալով, վնասուեր է։ Անոր մէջ նաւազ մը սպաննուեր եւ երկու հոգի ալ վիրաւորուեր են։

— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Տիլի Թելկրաֆի թէ Կիլեամ թնդանօթակիրէն զատ, Ռուսերը ուրիշ թնդանօթակիր մը ալ կորզնցուցեր են նոյն ձեւին պատկանող որ յունիս 4ին ընկղմեր է։ Այդ լուրը բերած է ճարանական չորրորդ նաւախումբին հրամանատարը։

ԹՈՒՐԻՕ.— Պաշտօնապէս կը հերքուի այն զրոյցը թէ ճարանական Շիֆիֆիմա զրահաւորը ընկղմած ըլլայ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Պատուիրակութեանց նստաշրջանը փակուեցաւ «կեցցէ՛ կայսրը» «կեցցէ՛ թագաւորը» եռանդագին աղաղակներով։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ցրէտերիք տրիդուքը որ Ցիրանց Եռաբի կոչեցեալ պատերազմի դաշտէն թէ հիմա բանական դիւնուր ունի դեպ ի առաջ քալելու համար, սակայն մինչեւ որ Բուրթի զօրավարը պարտութեան չմատնէ պիտի չկրնայ առաջանալ, վասն զի Բուրթի զօրավարը, որուն դիւնուրներուն թիւը օր օրի կ'աւելնայ, չատ մտադիր չերեւար յարձակում մը կատարելու ռուսական զօրութեան գլխաւոր մասին դէմ։ Բուրթի զօրավարը հիմա կրնայ գործադրել իր ծրագիրը, որ է նեղել Թնամին։ Ամէն կողմ Խաղաներու խումբեր կը ղրկուին։ Զորս հազար հեծելազօրքեր կը հատնեն Բլ-Ցէ-Ո ցամաք եկած ճարանները։

Բ Ո Ր Է Ա

ԼՈՆՏՈՆ.— Վատիկանէն առնուած լուրերը մեզ հասցուցին թէ Բորթ-Արթուրի մասնաւորեալ վիճակին համար։ Ճարանները կը մղդրին մասնաւորները, ըսելով որ Ռուսերոյ ծանուցութեանը մէջ գտնուող լուրեաներ են։ Բանի մը մասնաւորներ արդեն ձերբակալուած են եւ կ'ըսուի թէ մէկ քանին խոտ ծոցը պատմներու դատապարտուած են, թէեւ ապացոյցներ չգտնուին։ Վատիկանի արտաքին գործոց նախարարը Պապին հետ տեսակցեցաւ մասնաւորներու պաշտպանութեանը մասին։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Անհատական նաւարտութիւնները կը շարունակուին։ Մայր կայսրուհին այդ նաւերները ղրկել կուտայ Մայրագոյն Արեւելքի ուսումնարաններուն։ Բէրանի պանքան երկու հարիւր հազար ռուպլի տուած է եւ նոյնչափ եղեալներն ալ հարիւր հազար։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Մնակեան էֆ.ի Օսմ. Թատերախաղերը յառաջիկայ շաբաթ գիշեր ներկայացում պիտի տայ Բանկալթի Jardin des fleurs պարէզին (Օսման պէյի պարէզ) ամառնային թատրոնին մէջ։ Ներկայացուելիք խաղն է ՁԱՁԱ, հեղինակաբարոյ տարը, 5 արարուածով, որուն պիտի յաջորդէ ծիծաղաշարժ դէպքը։ Շատ տիրոյթ կերպով ոչնչացնելու փոխանակուեցան։ Արչիդուքսը, կայսրեսի իշխանին եւ Բոննոթի դուքսին հետ, յետոյ գնաց Պըքիկէմի պալատը, ուր զինքը ողջունեցին Անգլիոյ թագաւորը ու թագուհին։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 8 յունիս.—Լոնտոնէն չիտական աղբիւրէ հասած հեռագիր մը կը հաստատէ թէ Բորթ-Արթուրի վրայ յարձակում եղած է։ Ճարանները եւ մուտելով 5000 մեռեալ ունեցեր են։ Վատիկանի ռուսական նաւարտիները միացեր է Բորթ-Արթուրի նաւարտիին։ Նաւային կռիւ մը տեղի ունեցեր է, որպէս զի ճարանները չորս նաւ կորնցուցին, որոնց մէջ ալ ընկղմեցան։

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ չորրորդ զօրաբանակը Լիաօ-Եանկ հասաւ։ Համախմբուած ռուս զօրքերուն թիւն է 200,000։ Եօթնասուն հազար հոգի բաժնուած են դէպի հարաւ յառաջանալու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բանի մը հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Բորթ-Արթուրի վրայ յարձակումը սկսեր է անցած շաբաթ օրուընէ ի վեր, թէ՝ ծովու եւ թէ ցամաքի կողմէ։ Պաշարումը կատարուեր է 24 մղոն երկարութեամբ շրջանակի մը մէջ։ Անգլիական աղբիւրէ տեղեկութիւնները կ'ըսեն թէ քաղաքին անկումը մօտալուտ է։

ԼԻԶԱՊՈՆԱ.— Մեծ պայթում մը պատահեցաւ Օվիվալի հանքերուն մէջ, ծխաղոլ մը անդդուշութեան պատճառաւ։ 25 գործաւորներ մեռան։

ՊԷՐԼԻՆ.— Դերմանիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրին կնքումը մեծ դժուարութեանց կը բաղխի։

ՍԼԱՆՍՈՆ.— Մեծ ոգեղումներ պատահեցան Օրնի ու Սարթի նահանգին (Մամիրս) մէջ։ Բազմաթիւ տուներ փլան, անուելի սարսափի մը միջոցին։ 17 խեղդուածներու դիակները դտնուեցան։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ԲԱՐԻԶ, 5 յունիս.— Բեդերսպուրգ կէն հասեւեալը կը հեռագրեն յունիս 4 թուականով.— «Երէկ Զաբսքայէ Սէլոյի մէջ կայսեր նախագահութեամբ գումարուած կարեւոր Խորհուրդի մը հետեւանքով, որոշուեցաւ որ ռուսական զօրաբանակ մը իսկոյն օգնութեան փութայ Բորթ-Արթուրի։ Բուրթի զօրավարը այդ հրամանին գործադրութեանը ձեռնարկելով, տասնչորս հազար հոգի ղրկեց Պառան Սթաքէլպերկ զօրավարին հրամանատարութեամբ։ Այդ կարեւոր զօրախումբը, իսա-Թունկի մօտ ժամանելու տասը կը հետեւի բազմաթիւ զօրաբանակ մը։ Մեծ ճակատամարտի մը լուրը մօտալուտ է։ Ռուսերը հաստատապէս կը յուսան թէ քիչ օրէն ցամաքի վրայ տարուած յաղթանակի մը ուրախութիւնը պիտի վայելեն»։

ՆԻՈՒ-ՅՈՒԱՆԿ.— Ռուսական զօրաբանակ մը դէպ ի հարաւ կը քալէ։ Հրաման ստացաւ վերադարձ գրաւել Լիաօ-Թունկի թերակղզին եւ օգնել Բորթ-Արթուրի։ Զինուորական կարեւոր չարժումներ կը կատարուին Թաչի-Զաոյի հարաւին կողմը՝ դէպ ի Բայ-Բինկ։ Անոնց կողերը պահպանողները Նիու-Զուանկէն անցան։

ՄԱՆՁՈՒՐԻԱ

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Սախարով զօրավարը յունիս 3 թուականով սա հեռագիրը ուղղեց ընդհանուր սպայակոյտին.— «Մայիս 3ին Ցիէնի-Զօ-Թի-Լինկի մէջ, Զաու-Զանի եւ Սայմաթէի միջեւեղը, Անդրպայքալի Խաղաներու զօրախումբ մը ընդհարեցաւ ճարանական զինուորներու որոնք զօրաւոր դիրք մը կը գրաւէին բարձունքներուն վրայ։ Խաղաները յարձակեցան բուռն կրակի մը տակ եւ, հակառակ հրացանձգութեան, ստիպեցին թշնամին հեռանալու իր դիրքերէն։ Վեց Խաղաներ սպաննուեցան։ Նաեւ դէպ-դնդապետ Զապոլքին, հաղարապետ բժիշկը եւ քսակիրներ Խաղաներ վիրաւորուեցան»։

—Կ'ըսուի թէ Սամսոնով զօրավարին կիսաբժինը, արձակողներու երկու գունդերէ բաղկացած, ճակատամարտ մը մղեր է ճարանական կիսաբժինի մը դէմ՝ Վայրեցոյի մէջ, Վաֆանկուի եւ Վաֆանխանի մէջտեղը։ Ճակատամարտը որ կատաղի ու մահացու եղած է, երեք ժամ տեւեր է։ Ռուսերը յաղթեր են, մեծ կորուստներ պատճառելով ճարաններուն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճարանները կը գրաւեն ամբողջ գիծը՝ Ցէնկ-Հանկ-Զէնկէն մինչեւ Բայ-Բինկ։ Ճարանական զօրաբաժին մը կայ Բաւանկ-Թիէն եւ ուրիշներ ալ Սիու-Եէն, Զէն-Լինկ եւ Բայ-Բինկէն 30 քիլոմէթր դէպ ի արեւելք ուրիշ տեղ մը։ Երկու զօրաբաժիններ Ցէնկ-Հանկ-Զէնկ կը գտնուին եւ ուրիշ մըն ալ Թա-Բու-Զան։ Այդ բանակը որուն ընդհանուր թիւն է հարիւր լիսուն հազար հոգի, պիտի կրնայ դիմադրել Բուրթի զօրավարին կղմէ ըլլալիք յարձակումներու։

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Բուրթի զօրավարը կը ծանուցանէ պատերազմի դաշտէն թէ հիմա բանական դիւնուր ունի դէպ ի առաջ քալելու համար, սակայն մինչեւ որ Բուրթի զօրավարը պարտութեան չմատնէ պիտի չկրնայ առաջանալ, վասն զի Բուրթի զօրավարը, որուն դիւնուրներուն թիւը օր օրի կ'աւելնայ, չատ մտադիր չերեւար յարձակում մը կատարելու ռուսական զօրութեան գլխաւոր մասին դէմ։ Բուրթի զօրավարը հիմա կրնայ գործադրել իր ծրագիրը, որ է նեղել Թնամին։ Ամէն կողմ Խաղաներու խումբեր կը ղրկուին։ Զորս հազար հեծելազօրքեր կը հատնեն Բլ-Ցէ-Ո ցամաք եկած ճարանները։

Բ Ո Ր Է Ա

ԼՈՆՏՈՆ.— Վատիկանէն առնուած լուրերը մեզ հասցուցին թէ Բորթ-Արթուրի մասնաւորեալ վիճակին համար։ Ճարանները կը մղդրին մասնաւորները, ըսելով որ Ռուսերոյ ծանուցութեանը մէջ գտնուող լուրեաներ են։ Բանի մը մասնաւորներ արդեն ձերբակալուած են եւ կ'ըսուի թէ մէկ քանին խոտ ծոցը պատմներու դատապարտուած են, թէեւ ապացոյցներ չգտնուին։ Վատիկանի արտաքին գործոց նախարարը Պապին հետ տեսակցեցաւ մասնաւորներու պաշտպանութեանը մասին։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Անհատական նաւարտութիւնները կը շարունակուին։ Մայր կայսրուհին այդ նաւերները ղրկել կուտայ Մայրագոյն Արեւելքի ուսումնարաններուն։ Բէրանի պանքան երկու հարիւր հազար ռուպլի տուած է եւ նոյնչափ եղեալներն ալ հարիւր հազար։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Մնակեան էֆ.ի Օսմ. Թատերախաղերը յառաջիկայ շաբաթ գիշեր ներկայացում պիտի տայ Բանկալթի Jardin des fleurs պարէզին (Օսման պէյի պարէզ) ամառնային թատրոնին մէջ։ Ներկայացուելիք խաղն է ՁԱՁԱ, հեղինակաբարոյ տարը, 5 արարուածով, որուն պիտի յաջորդէ ծիծաղաշարժ դէպքը։ Ամէն կողմ Խաղաներու խումբեր կը ղրկուին։ Զորս հազար հեծելազօրքեր կը հատնեն Բլ-Ցէ-Ո ցամաք եկած ճարանները։

Բ Ո Ր Է Ա

ԼՈՆՏՈՆ.— Վատիկանէն առնուած լուրերը մեզ հասցուցին թէ Բորթ-Արթուրի մասնաւորեալ վիճակին համար։ Ճարանները կը մղդրին մասնաւորները, ըսելով որ Ռուսերոյ ծանուցութեանը մէջ գտնուող լուրեաներ են։ Բանի մը մասնաւորներ արդեն ձերբակալուած են եւ կ'ըսուի թէ մէկ քանին խոտ ծոցը պատմներու դատապարտուած են, թէեւ ապացոյցներ չգտնուին։ Վատիկանի արտաքին գործոց նախարարը Պապին հետ տեսակցեցաւ մասնաւորներու պաշտպանութեանը մասին։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Անհատական նաւարտութիւնները կը շարունակուին։ Մայր կայսրուհին այդ նաւերները ղրկել կուտայ Մայրագոյն Արեւելքի ուսումնարաններուն։ Բէրանի պանքան երկու հարիւր հազար ռուպլի տուած է եւ նոյնչափ եղեալներն ալ հարիւր հազար։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտ	90	13
Միացեալ պարտք բաց.	82	37
Միացեալ պարտք գոց	82	37
Օսմանեան Քանքա	13	37
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	45	75
» Մոնոբոլ	47	25
Քալիֆորնիական 1888	92	—
Եգիպտէն Ունիֆիէտ	104	50
Տամինիալ	—	—
Թրանսվալ	4	37
Պրազիլ երկաթուղի	13	50
Փոխանակագիր	25	31 1/4

ԲԱՐԻԶ, 8 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %	98	65
Միացեալ պարտաթուղթ բաց. Հրշ.	84	45
Միացեալ պարտաթուղթ գոց. »	84	67
Օսմ. Նպաս. Ֆ. Ն. 5	Ֆր. 535	—
Օսմանկի	» —	—
Բուսմէլի երկաթուղի	» 122	75
Օսմ. մաքսատուն	» 455	—
Օսմ Ռէժի	» 319	—
Բրիտանիոյ Թիւրը 4 %	» 490	—
Գէյշ Լէնսի գուլունը կտրած	» 1105	—
Իտալական Ռանթ	» 103	65
Սպանիական արտաքին	» 85	77
Թրանսվալ	» 111	—
Ռուսական 4 %, 1901	» —	—
Հէր Լոնտոնի գլխաւ	» 25	185
Դիսմանդեղ	» —	—

ՎԻԵՆՆԱ, 8 Յունիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր. 229	40
Բուսմէլի երկաթուղի	» 128	50
Օսմ. Ռէժի	»

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՅՈՒՅԱԿ 1902–1903 (1318 1319) ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԵԴՐՈՆ	ԹՈՒԽՍԻ ԴՐՈՒՇՄ ՀՈՒՆՏ Ստոր հունտեր	Բնկի հունտեր	Գումար	ԱՐՏԱԴՐՈՒՇՄ ԵՒ ԾԱԽՈՒՄ ԽՈՉԱԿ Թաց խոզակ	Կէս Թաց խոզակ	Չոր խոզակ	Ցիշեալ երեք տեսակները Թաց խոզակի վերածուած	Բոլոր խոզակները զանազան արժէքը	Հանր. Գարտուց բաժին իրական տասնորդ	1 ունկի շերամամ հունտի արտադրած խոզակը	1 բոլ Թաց խոզակի մի-ջին գին. Նը	Տեղական ցարտարտուսնսանմամար գրծած, հում մետ.	Պրուսայէ եւ Իտալիան զաս ուրս կայս. նահանգներ. շ մ.	ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐ ԱՐՏԱԾՈՒՄ Բնկի շերամամունտ	Չոր խոզակ	Հում մետաքս	Ցոխաոն	Տէշէ որ Թաւ-վատիպի կը կոչուի	Ծակ խ զակ
	ունկի.կմ.	ունկի կմ.	ունկի կմ.	Թաց խոզակ	Կէս Թաց խոզակ	Չոր խոզակ	Ցիշեալ երեք տեսակները Թաց խոզակի վերածուած	Բոլոր խոզակները զանազան արժէքը	Հանր. Գարտուց բաժին իրական տասնորդ	1 ունկի շերամամ հունտի արտադրած խոզակը	1 բոլ Թաց խոզակի մի-ջին գին. Նը	Տեղական ցարտարտուսնսանմամար գրծած, հում մետ.	Պրուսայէ եւ Իտալիան զաս ուրս կայս. նահանգներ. շ մ.	Բնկի շերամամունտ	Չոր խոզակ	Հում մետաքս	Ցոխաոն	Տէշէ որ Թաւ-վատիպի կը կոչուի	Ծակ խ զակ
				Բիլ. կրմ.	Բիլ. բեռ	Բիլ. կրմ.	Բիլ. կրմ.	զրուշ	զրուշ	Բիլ. կրմ.	զրուշ. սբ	Բիլ. կրմ.	ունկի կմ.	ունկի կմ.	Բիլ. կրմ.	Բիլ. կրմ.	Բիլ. կրմ.	Բիլ. կրմ.	Բիլ. կրմ.
ՊՐՈՒՍԱ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՆՆԵՐԸ																			
(1318) տարի 1902	1124 10	114160 5	115284 15	2501599 430	149929 2	171974 241	4141991 528	60146166	6014616	35 928	14 52	34423 560	14518 18	347729 5	408 —	339565 310	149586 450	210591 800	27236 600
(1319) » 1903	584 —	109853 12	110437 12	8514884 929	230298 6	142759 590	5917129 800	82762361	8276236	53 579	13 98	15274 340	22200 —	298148 18	86046 860	360931 560	161326 750	242793 400	40695 200
Աւելորդը 1903ի մէջ	— —	— —	— —	1013285 499	80369 4	20785 349	1775138 272	22616195	2261620	17 651	— —	— —	7681 7	— —	85638 860	21366 250	11740 900	32201 600	13458 600
Պակասը 1903ի »	540 10	4306 18	4847 3	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— 54	19149 220	— —	49580 12	— —	— —	— —	— —	— —
ԻԶՄԻՏ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՆՆԵՐԸ																			
(1318) տարի 1902	704 10	53707 12	54411 22	412363 450	65097 —	61415 —	1084836 —	15304417	1530441	19 956	14 10	8 050	805 5	12133 15	1589 400	128630 634	45196 800	39394 270	7227 650
(1319) » 1903	242 10	51891 10	52133 20	563740 580	81493 —	102731 760	1517350 420	21745677	2174567	29 105	14 33	1 —	1606 20	6840 15	13089 450	124990 —	37982 100	60907 950	3236 600
Աւելորդը 1903ի մէջ	— —	— —	— —	151377 130	16396 —	41316 760	432524 420	6441260	644126	9 149	— 23	— —	801 15	— —	1500 050	— —	— —	21513 680	— —
Պակասը 1903ի »	462 —	1816 2	2278 2	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	7 050	— —	5293 —	— —	3640 634	7214 700	— —	3991 050
ՊՐՈՒՍԱ ԵՒ ԻԶՄԻՏ ՄԻԱՑԵԱԼ																			
(1318) տարի 1902	1828 20	167867 17	169696 12	2913962 880	215026 2	233389 241	5226827 528	75450583	7545058	30 805	14 43	34431 610	15323 23	359862 20	1997 400	468195 994	194783 250	249986 070	34464 250
(1319) » 1903	826 10	161744 22	162571 7	4078625 509	311791 6	295491 350	7434490 220	104508038	10450803	45 730	14 05	15275 340	23806 20	304989 8	99136 310	485921 560	199308 850	303701 350	43931 800
Աւելորդը 1903ի մէջ	— —	— —	— —	1064662 629	96765 4	62102 109	2207662 692	29057455	2905745	14 925	— —	— —	8482 22	— —	97138 910	17725 624	4525 600	53715 280	9467 550
Պակասը 1903ի »	1002 10	6122 20	7125 5	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— 38	19156 270	— —	54873 12	— —	— —	— —	— —	— —

Կ. Պոլիս, 26/9 Մայիս 1904

Երկրագործական խորհրդական, Տնօրէն շերամաբուծական վարժարանին ԴԷՅՐՊ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ՔՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) *մեծ մառաններէն*

վարուելիոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունուար Զինար այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 չիչ։ Մեր անձնական ընարութեամբ, տակառներէն 26 եւ չիչերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒՍՏԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պորսի գիտութեանց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համալսարկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՒԻ, Ս. Թեղերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԵԼԻ եւ Օաէսալի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒԻ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԸ, ՍԻՐԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

Էրիֆէթին եւ խցանի բաբիլներուն ժամանակ գործածուելիք գործարանին վաճառասնիքը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկերութեան

ՆՍԿԻ ՇՐԱԴՐԱՄ, ԲԱՐԻԶ 1900

(ՎԱՃԱՌԱՆԻԾ)

ՄԻՈՒԶՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·24 Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուիչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն գայմաններ, վճարման դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խանի դէմը, Վոյվոտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

579

ՍԻՐՈ ՏԸ ՌԷՖՈՐ 'ԻՕՏԷ
ԿԱՌԱՎԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրոպ Անթիսքոռպլեթիքի և Մօռիս ձկան իւղին տեղ՝ աչկանութեան, ժոգովն ու տկարակազմ տղայոց մարմնի փչտիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիզի գնտիկները հալիչներու, և սիրոյծակի բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

ԿԱԹԻԼՆԵՐԻ ՀՇՄԱՐԻՏ
ՊՌԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ
FER BRAVAIS
ամէնէն ազդու դեղն են

ընդդէմ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆ, ՊԼՕՌՈՍԻ-ԹՈՒՆԱՑՈՒԹԵԱՆ, ՈՒԺԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ եւ այլն։

Առանց հոտի, առանց անախորժ համի, Պռավէի Երկաթը կը յանձնարարուի աշխարհիս բոլոր բժիշկներուն կողմէ։

Պնդութիւն չի պատճառեր. Ակռաները չի սեւցներ. Քիչ առնէն ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ-ԿՈՐՈՎ – ՈՑԹ – ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ կուտայ։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններ եւ դեղօրէից վաճառատուններ։
Լաֆաեէթ փողոց թիւ 130

ՅԻԼՏ. ԼԻՔՍԻԱՆՑ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելեան միջոցներ բաճնողոց

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ցիլիա	3500
Սամէնեան	10500	Նէոիշիրն	3500
Փէսորիան	10500	Արիզ.ոն	3000
Լանքասթրիան	9000	Աշէերիան	3500
Ցիլտէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնեան	2500
Ֆորնիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գասդոնիան	8000	Ալգէշիրն	250
Ֆիրենիան	8000	Լէսթիան	2000
Յալէրնիան	3700	Մինեա	900
Վալենիան	3700	Օքսրոզ	800
Ցիամինիան	3700	Լիսպոն	8[illegible]
Ֆաքիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն տալուց փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել լրջանուն ժամանակէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմեն առ
ԷՖՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարտէզին վրա
600 մոգաստան հին տեղը

Զ. Տ. ԲԱՐԱՍՔԷՎԱՅԻՏԻՍ

ԶԼՄԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐ ԻԼԷ ՍԱՊՕՆԼԱՐ

Տէբսոր՝ Կալաթասա Քիչիք Միլլեր խան. Ն. 60

Պիր թազմ մէվատը մուզիրրէյն հավի օլմասան սաֆի վէ խալիս զէյթուն եաղը իլէ սապօն պուլմագ տրզուսընտա օլանլար՝ անմագ մէզգիր տէրօյա միւրաճաաթ էթմէյի տիրլէր. մէզգիր մաղազա մահսուլաթըն հասլ օլուղը մահալլէր իլէ տաի. մի սուրէթտէ միւնասէպաթտա պուլունմաղընտան, զէյթին եաղը իլէ սապօնլարը էն ալա ճինսէն օլուղընը թէյին իթթիկի, վէ սոբրլարը թօքտան վէ բերաքէնթէ օլուղը պէյան օլունլար։

ՅԻՇԱՏ.—Էն ալա Այվալըգ եաղը զէյթի 6-20
Էարէմրա վէ Միտիլի » » 6
Կիրիտ սապօնը » 3-30
Այվալըգ վէ Միտիլի սապոնը » 3-20
Միտիլի իքինճի նէվ » 3-10

Քիլիսէ, մէքթէպ վէ սաբր միէսասէսաթը խայրիյէյէ արրճա սզօնթօ օլունլար, 100 դրչ.տան զիյատէ մալ իլիթիրա իսէնլէրէ պիլա մէսարիֆը նազլիյէ խաէյլերինէ թէսլիմ օլունլար. չալտա միւլէրի մէմնուն գալմազ իսէ՝ կէօնդէրիլէն մալ հէման կերի ալընըպ էսմանը թէմամէն իտաէ օլունլար. Ֆիրուխթ օլունան մալլարտա մէվտաաը մուզիրրէյի հավի օլաուղընը իսպաթ իտէնէ 100 լիրա միւքեֆֆաթ վէրիլիր. մաղազանըն Կալթասա Քիւչիւք Միւլլէթ խանտա 34 նումէրօլը միւքեֆֆաթա պուլունաղը իլան օլունլար։ 5—30

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԷՐԴԱՄ

Դրամագլուխ եւ պահեստ

ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակրեալ հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ. գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՅՕՍԿԻԼՕ ՄԱՆԿՈ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Դարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4
72—104

ԿՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ

Ռէյ ամբոք երկու անգամ կը բաճիճ. Լիվրբուլի եւ Արեւելեան միջոց

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվէրնիա	18900	Միլվանիա	839
Մաքսանիա	18900	Բաճարանիա	484
Լուսանիա	12950	Վէրլա	3229
Լուսանիա	12950	Բավիա	2945
Դալմանիա	8845	Թիրիա	2936
Ուսկորիա	8128	Սիբիրիա	2938
Թիրանիա	8120	Սամարիա	2538
Սէրվիա	7392	Ալէքսոր	218
Ուսանի	7269	Հէքսլուպի	16[illegible]

Դիմել առ. ՅՈԼԻ ԵՒ. ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, թիւ. 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

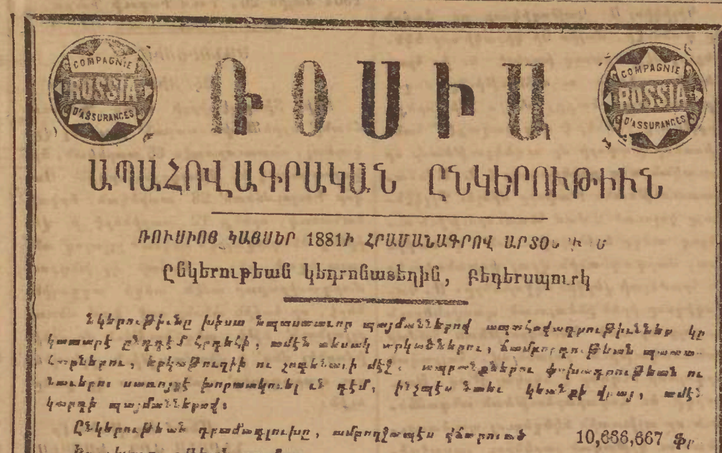

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Բեկերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ։ ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սաստիկ խորտակուելն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր
Իր չխաւոր ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	129,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ագարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 524

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱՐՍԻԼԻՆԵՐԸ

Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամենապատ իւրացնելին է։

Վաճառատեղին դեղարան Լաքրուա, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃ

Ընդմէջ Հալի Կ. Պոլսոյ եւ Օսկասյի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոռ	1497	Կոգս	11	Մաքս	724	Բրազարիս	136
Ամէրիկ	3607	Գոնկս	1906	Կրոնտոն	1 95	Մարենկս	1273	Սաֆոս	1113
Անճէլս	1341	Գորսս	835	Լիրս	775	Մարդէլ	37.9	Տիրիս	1735
Արիսոս	2277	Տիրս	43 1	Լիտալկս	1581	Միքսոն	35.7	Սիլվիս	1193
Պասանս	1822	Տորինս	9 7	Լիսոս	3 2	Միլ	1057	Սը բս	1203
Պորտինս	1264	Տուրս	383	Հորաթիս	3600	Մոնդէպէլ	1735	Թասոս	1323
Պրավս	1676	Տէպաս	713	Հոմէր	595	Մուրա	24 9	Թ. Ուիլրն	13.6
Պրիլոն	841	Տիտան	5 4	Իսակ	2354	Էրս	1033	Թոր ս	3327
Ընֆիաս	4481	Լպոս	2464	Իտան	5 40	Օհ ս	41 0	Թոլ տս	1470
Դէլոս	1371	Լլոյտրատս	1520	Ճ ունս	1080	Մնա ս	4036	Բ ս բիս	487
Դաիրս	1837	Նյազս	84	Բէսս	1053	Օլան ս	1535	Ուրպիս	2429
Գամէս	1244	Ֆիոս	9:4	Բ ս բինս	2307	Բուլէ ս	637	Վասս	1914
Գ ս	1694	Ֆիս ա ս	1 28	Հոմս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիրա	2729	Ֆլավինկ	849	Լ ս	1088	Բ ալոն	229	Վ լթուրն.	2396
Մ սէրս	831	Ֆրանչիսքս	4582	Լ բանյս	2272	Բ ս ալ ս	1663	Եէտս	135
Բլեոս	697	Էմիլէ	3060	Լիվոլյս	1843	Բոլս	1613	Էէրս	120
Գոլորատս	4225	Կիկանս	1:43	Լոլէնյս	3 9	ոմէս	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Սիբիս չոգենաւը, նաւապետ Սիբրտ։

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի։

Միքասս չոգենաւը, նաւապետ Թորբ, մայիս 17ին։

Դիմել առ. Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԶՕՏ

Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 377

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Ծուլս

Գ. 2/7 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առաւ. Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Գիոս, Թարապլուս-Շամ, Գէրսուն, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։

Ե. 27.9 Օտէսա ժամը 10ին առաւ.

Շբ. 29/11 Մէրսէյիս, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ. 10ին առաւ.

Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԼԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԱՂՈՒՆԱՔ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

Ծունիս 14ին Մինկրէլի, Մարսիլիոյն։
» 20ին Իմիրէքիի, Անատ. եկեղեցն։
» 10ին Սամսէ, Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄԵՆԵՐ

Ծունիս 15ին Մինկրէլի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։
» 21ին Իմիրէքիի, ուղ. Մարսիլիա։

Ա. կլաս Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գրիգոր կալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
515 Թ. ՌԷՊՈՒԼ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պորտոյի, Մէքերկասքի եւ Սեւ Մոլի միջեւ բանող շոգենաւեր։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բա[illegible]էզ	3000	Թիպս	2500
Ան իս	3000	Նէլսիս	2400
Թէյսը	3000	Օսա ռիս	2200
Քեանորուս	3000	Բէրս	1250
Ֆարոս	2000	Մէքինս	2000
Օս անի	3 0	Կասրնի	1500
Մացիո իս	2500	Բիլէտ	1:00

Դիմել առ. Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՅԷՕՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
191 13 Յէմս Սգրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ